

ZAHRANIČNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY

dokumenty

05/2007

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ

PREZIDENT ČESKÉ REPUBLIKY

**PREZIDENT KLAUS
BLAHOPŘÁL NICOLASOVI SARKOZYMU
(6.5.2007)**

Prezident republiky Václav Klaus zaslal Nicolasovi Sarkozymu, nově zvolenému prezidentovi Francouzské republiky, blahopřejný telegram tohoto znění:

Vážený pane prezidente,

dovolte, abych Vám jménem svým i jménem občanů České republiky poblahopřál k Vašemu zvolení prezidentem Francouzské republiky.

Pro Českou republiku Francie je a zůstane blízkým partnerem. Naše země spojuje nejen společná historie, geografická a kulturní blízkost, ale i členství v Evropské unii a zodpovědnost za další vývoj evropské integrace. Věřím, že i v tom budeme nacházet společné zájmy a priority.

Věřím, vážený pane prezidente, že se brzy budeme moci setkat osobně a přeji Vám pevné zdraví a mnoho úspěchů ve Vaší zodpovědné funkci.

S úctou

Václav Klaus

KPR

**PREZIDENT ČR VÁCLAV KLAUS
ZASLAL DOPIS FRANCOUZSKÉMU PREZIDENTOVI J. CHIRACOVÍ
(11.5.2007)**

Prezident republiky Václav Klaus zaslal Jeho Excelenci Jacquesu Chiracovi, prezidentu Francouzské republiky, dopis tohoto znění:

Vážený pane prezidente,

dovolte, abych Vám u příležitosti ukončení Vašeho prezidentského mandátu vyjádřil uznání za všechno to, co jste ve své zemi, v Evropě a ve světě vykonal a poděkoval Vám za to, že jste se významně zasloužil o rozvoj přátelských vztahů mezi našimi zeměmi.

Během uplynulých dvanácti let, kdy jste vykonával funkci prezidenta Francouzské republiky, jsem jako český premiér, jako předseda Poslanecké sněmovny a jako prezident ve Vás poznal partnera a přítele, který česko-francouzské vztahy vždy podporoval.

Jsem rád, že jsme měli příležitost se mnohokrát setkat, prvně v době, kdy jste ještě byl starostou Paříže. Zvláště vzpomínám na naše setkání během mé pracovní návštěvy v Paříži v r. 2003, během oslav 60. výročí vylodění spojeneckých vojsk v Normandii v r. 2004, během summitů Severoatlantické aliance i zasedání Evropské rady, naposledy letos v Berlíně.

Kontakty mezi našimi zeměmi se široce rozvíjejí nejen v oblasti obchodní výměny a investic – Francie je jedním z největších investorů v České republice – ale také v oblasti kultury a školství. Velmi intenzivní jsou kontakty mezi jednotlivými občany obou našich zemí, mezi městy a regiony. Česká republika spolupracuje s Francií také prostřednictvím svého angažmá v Mezinárodní organizaci Frankofonie.

Ještě významnější je skutečnost, že jsou dnes obě naše země partnery v Evropské unii a že uplatňují svůj hlas v diskusi o její budoucnosti. Víím, vážený pane prezidente, že jste během svého funkčního období vytrvale podporoval členství České republiky v Evropské unii a rozšíření Evropské unie o státy střední a východní Evropy. I za to bych Vám chtěl upřímně poděkovat.

Dovolte, abych Vám popřál pevné zdraví, mnoho spokojenosti a elánu, i štěstí v osobním životě. Věřím, že se s Vámi budu vídat i nadále a že Vás někdy opět uvidím v Praze, kde jste vždy vítán.

S přátelským pozdravem

Václav Klaus

KPR

**ROZHOVOR PREZIDENTA REPUBLIKY VÁCLAVA KLAUSE
PRO ČASOPIS REFLEX
PROČ SE POUŠTÍM DO NEROVNÉHO SOUBOJE?
(17.5.2007)**

Všechno prý začalo docela nevinně, přesněji řečeno, lednovým rozhovorem v Hospodářských novinách, kde byla většina prostoru věnována tématu globálního oteplování. Formulace později citovalo několik amerických médií, takže během následné návštěvy Spojených států musel prezident republiky odpovídat jenom na věci spojené s diskusemi o globálním oteplování a klimatických změnách. Proto se prý rozhodl prodloužit svůj připravovaný esej a vznikla z toho kniha, jejíž podtitul jako by odrážel obsah: Co je ohroženo: klima, nebo svoboda?

Na jednom místě citujete amerického profesora Hollandera, který říká, že v "současné politické atmosféře legitimní vědecký spor o klimatických změnách je zcela ztracen v politickém hluku". Jaké síly podle vás ten hluk vytvářejí a proč?

K formulaci politický hluk bych ještě přidal sousloví mediální šum. Faktem je, že z někdejších myšlenek hnutí na ochranu přírody dnes vznikla mocná doktrína. Během doby si našla líbivé a srozumitelné téma a mnoha aktivistům se podařilo u lidí vyvolat strach o budoucnost. Díky tomu se jim daří prosazovat názory na svět, které se vůbec netýkají životního prostředí.

A co ten hluk a šum?

Mnozí profesori ve Spojených státech i západní Evropě tvrdí, že je téměř nemožné zveřejnit odborný článek, který se zrovna neveze na vlně globálního oteplování a změn klimatu. Jak je nemožné získat grant. Ne pro jednotlivce, ale přímo pro laboratoře nebo celé ústavy. Případy, které znám z autentického vyprávění, jsou téměř neskutečné. Ale abych odpověděl na vaši otázku: ty hluky a šumy vycházejí ze dvou odlišných zdrojů - od odborníků, ale také od části environmentalistického hnutí, jež vyvolává katastrofickou atmosféru. Tyto věci pak zpětně ovlivňují vědce, kteří začínají upřednostňovat určitá témata. Staly se z toho spojené nádoby.

Myslíte si, že toto hnutí má stejný potenciál jako středověká náboženská hnutí za čistotu víry nebo hnutí za sociální rovnost ve 20. století?

Oddělte dvě věci - hnutí s velkým H a s malým h. První, to je nějaká organizovaná skupina typu Greenpeace, druhým je myšlenkový základ, který spojuje spoustu lidí, protože v sobě obsahuje jakousi metafyzickou složku.

Jaký má společenský potenciál?

Obrovský. Proto se s těmito lidmi do nerovného souboje vůbec pouštím. Svou neuchopitelností se environmentální diskuse skutečně blíží velkým tématům minulosti, o nichž jste mluvil.

Pouštíte se do podobných soubojů kvůli věci samé, nebo se vám zdá, že debaty o životním prostředí jsou ve skutečnosti maskou pro diskuse o politickém uspořádání společnosti?

Řeknu to jinak: kdybych byl přesvědčen, že naší planetě hrozí ekologická katastrofa, budu první, který místo polemik s environmentalisty bude bít na poplach. Problém

vidím v tom, že vědcům toto téma vytrhli ideologové, kteří s tím nemají nic společného. Znají jen jistou terminologii a vytvářejí onen mediální hluk. Samo téma změn klimatu je globální a na rozdíl od znečištění vody se nedá dobře uchopit.

V čem je ten rozdíl?

Znečištění vod bylo kdysi obrovské téma stejně jako dnes globální oteplování. Časem byly ale zjištěny příčiny, udělaly se relativně snadné zásahy vůči znečišťovatelům a téma v západní civilizaci vyčpělo, aniž by se politicky změnil svět. Jsem přesvědčen, že i globální oteplování se vyřeší vnitřními mechanismy fungujícího systému. Nicméně v hluku a šumu se daří vytvářet dojem, že to možné není, že je třeba celosvětové akce a zásadního plánování a regulace lidstva.

Jak se díváte na vývoj klimatu ve dvacátém století. Myslíte, že se Země skutečně otepluje, nebo ne?

Není možné vyloučit, že se Země mírně otepluje. Slovo mírně je na místě, protože různá měření dávají různé výsledky. Jednou věcí je, že se eventuálně otepluje na zemském povrchu, jinou nad povrchem, měřeno různými satelitními systémy. Není žádný velký rozpor ve vědecké komunitě, že zvýšení teploty ve dvacátém století je na úrovni 0,6 stupně Celsia, což je pravděpodobně možné. Stále je to pohyb, který je v historii klimatu zcela běžný.

Věříte v teorii klimatických cyklů, které v minulosti přicházely a odcházely?

Abych mohl opravdu říci, jestli věřím v krátko- středně - dlouhodobé cykly a jaká je jejich váha, musel bych vykročit mimo svou znalost. V tom musím respektovat vážené klimatology, kteří přicházejí s různými hypotézami, já o nich žádný silný soud nechci dělat. Velmi srozumitelná se mi ale zdá teorie, s níž přišli ve své studii profesori Singer a Avery v roce 2005. Ve své podstatě je shrnutím vědecké literatury o dlouhodobém kolísání teploty na zeměkouli. Základní hypotézou je střídání klimatických cyklů v délce 1500 let a jejich nezastavitelný charakter, s nímž má lidská činnost málo co do činění.

Jak se to projevovalo v posledních staletích?

Tato teorie říká, že od roku 950 našeho letopočtu až zhruba do roku 1300 zažila planeta " středověké oteplení". Poté, až do roku 1850, následovala "malá doba ledová", aby od poloviny devatenáctého století opět teplota mírně vzrůstala. Zajímavý je i výklad příčiny těchto cyklů, který souvisí s chováním Slunce, jež není konstantní. Já sám si v tomto smyslu žádný silný soud vůbec netroufám říkat. To bych lezl do zělí jiným disciplínám.

Myslíte, že klima lze ovlivnit, když se budou snižovat emise?

S tím, že zvyšování objemu skleníkových plynů v atmosféře má nějaký efekt, nemá cenu polemizovat. Mé čtení závěrů klimatologických studií ale říká, že role člověka je při tomto ovlivňování velmi malá.

Britský novinář George Monbiot napsal, že "každý člověk by měl dostat zdarma roční kvótu oxidu uhličitého. Spotřeboval by ho kupováním plynu, elektřiny, benzínu, železničních lístků a letenek. Když by mu to nestačilo, musel by si zbytek dokoupit od někoho, kdo by celou kvótu nevyužil." Co vás napadlo, když jste tyto věty slyšel?

Je to znova stále stejná věc - diktovat životní styl druhým lidem. Jinak řečeno: téma životního prostředí jako jiná inkarnace tradičního levičáctví. Na druhé straně, když znáte praxi Evropské unie, vidíte, že tento mechanismus už funguje na úrovni států. Mám na mysli vydávání emisních povolenek a obchodování s nimi. Zvítězí-li v politice jednou Alové Goreové, nebude citát pana Monbiota jen úsměvnou věcí. Já se toho nedožiju, ale vy ano.

Jednou z klíčových tezí vaší knihy je, že zdroje nejsou vyčerpateľné, protože "zásoba zdrojů se zvětšuje spolu s naší zásobou vědomostí". Co jste tím myslel?

V tom nejsem originálním autorem, ale jen pokorným studentem ekonomie. Vyčerpateľnost zdrojů je tématem přes dvě stě let. To, že jde o naprostou chiméru, je alfa a omega pro každého ekonoma. Mohu si skočit pro jeden citát?

(Vstává a odchází k pracovnímu stolu.)

Před několika dny jsem objevil přednášku von Hayeka, kterou měl v únoru 1944 na téma Být ekonomem. Řekl, že v ekonomii nemůžete pravdu zformulovat jednou provždy, ale musíte o ní každou nastupující generaci přesvědčit, protože na některou se rádo zapomíná.

Jakými argumenty byste o myšlence, že "zásoba zdrojů se zvětšuje spolu s naší zásobou vědomostí", přesvědčil naše čtenáře?

Všechny katastrofické scénáře od Malthuse do dnešních dní se ukázaly jako nesmyslné. Tvrdilo se, že naše civilizace vyčerpá to či ono, ale nikdy k tomu nedošlo. Zdrojů naopak přibývá, protože všechno možné a nemožné, o čemž se našim předkům ani nezdálo, se najednou ekonomickým zdrojem stává a bude stávat.

V době faraónů byly zásoby ropy stejné jako dnes, ale ekonomický potenciál Egypta to neovlivňovalo, protože s tímto zdrojem nikdo neuměl nic udělat. Teprve s rozvojem technických možností se ropa zdrojem stala. Tak to bude probíhat i v budoucnu. Historický pesimismus je tedy neodůvodněný.

Vzpomínáte si na prognózy Římského klubu ze začátku sedmdesátých let, kdy někteří špičkoví vědci prognózovali, že v devadesátých letech nebude k dispozici většina surovin?

Někdy kolem roku 1978 - 1979 jsem napsal studii pro Sportpropag, kde tehdy pracoval Miloš Zeman. Oni se zabývali forresterovskými modely, blízkými Římskému klubu, a my ekonometrickými. Pod záclonkou polemiky o modelech jsem napsal asi stostránkovou studii, kde jsem už tehdy kritizoval přístupy lidí kolem Římského klubu.

Z jakých prací ve své obhajobě nevyčerpateľnosti zdrojů vycházíte?

Pro ekonomy je základním autorem Julian Simon a kniha Konečný zdroj (česky vyšla v roce 2006 jako Největší bohatství - pozn. red.). V tomto sedmisetstránkovém díle podal přesvědčivý důkaz, že základní charakteristikou "přírodních" zdrojů je, že jsou zdroji pouze potenciálními. Zdrojů proto neubývá, ale s postupujícím věděním narůstá. "Konečným zdrojem" je proto člověk, jeho invence a úsilí. Jinak řečeno, žádný zdroj "an sich" neexistuje a je vždy funkcí ceny a technologie. Znáte Simonovu slavnou sázku?

Ne.

Jedním z největších vědeckých katastrofistů celé druhé poloviny 20. století je stanfordský profesor Paul Ehrlich, který v roce 1968 napsal slavnou knihu Populační bomba. Věc dnes absolutně zapomenutou, protože k žádným přelidněním a

hladomorům nedošlo. Navzdory tomu je Ehrlich stále hvězda všech amerických televizních talk show.

Říkám to ale proto, že začátkem osmdesátých let uzavřeli se Simonem zajímavou sázku. Týkala se toho, zda budou za deset let přírodní zdroje vzácnější, nebo méně vzácné, tedy jestli se jejich ceny sníží, nebo zvýší. Po vzájemné dohodě si vybrali pět kovů (měď, cín, chróm, nikl a wolfram), přičemž vítěz měl dostat jeden profesorský plat. Přestože osmdesátá léta byla obdobím jedné z největších amerických inflací ve 20. století, ceny dotyčných komodit nevzrostly a Simon přesvědčivě zvítězil.

Další z myšlenek, kterou obhajujete, je, že ekonomický růst a zvyšování bohatství jsou ve svém důsledku pro životní prostředí příznivé. Na jakém předpokladu jste tuto hypotézu postavil?

Empirická debata jasně ukazuje, že v celé řadě zemí světa došlo v oblasti životního prostředí k obrovskému zlepšení. Ne náhodou nastalo zlepšování dříve ve státech nejbohatších a až postupně se přesouvalo do dalších zemí. Argumentů jsou celé řady. V první řadě technický pokrok, kdy celou řadu ekonomických efektů docílujeme s daleko menšími náklady a vstupy. Druhou věcí je, že dochází k efektu bohatství. Když je člověk movitější, může se zabývat jinými věcmi, než když mu jde o holé přežití. Struktura poptávky člověka se s rostoucím bohatstvím mění a starost o životní prostředí stoupá na žebříčku jeho priorit.

Ekonomové zjistili, že vztah mezi hospodářským růstem a znečištěním životního prostředí má tvar obráceného U. Znamená to, že v počátcích rozvoje ekonomiky se zhoršuje a teprve později se začíná zlepšovat. U nás to mělo ještě jeden efekt. Aby se životní prostředí mohlo začít zlepšovat, musel být před sedmnácti lety změněn společenský systém z komunismu na demokracii.

Některé symboly jsou ale dodnes velmi silné. Co například vysoký komín, z něhož se kouří. To přece bylo synonymum znečišťování životního prostředí před sto lety a je i nyní.

Komín, který kouří, většinou nestojí na holém prostranství a jeho smyslem není kouřit. Je to jenom jeden prvek průmyslového objektu, kde se vyrábí to, co si lidé přejí. Kdo se díval a dívá jenom na komín, a ne na to, čeho je důsledkem a nevyhnutelným doprovodem, může dospět k mylnému závěru, že stačí zrušit komíny a všechno ostatní bude krásné a báječné. Spousta ekologů žije v této chiméře.

Vidíte v tom sentiment po zaniklé agrární civilizaci, kterou takové kouřící komíny vytlačily?

Nevěřím. Každý člověk chce, aby země byla co nejčistší, nejkrásnější, nejzelenější, ale musí se na to dívat v souvislostech. Není to pokus vrátit se do jeskyní. Je to úzké vidění světa a zabsolutizování některých momentů.

V knize uvádíte, že klíčem k porovnávání přítomnosti a budoucnosti, například v oblasti životního prostředí, je diskontování. Co to vlastně je?

Žádnou věc nebo statek nelze ocenit objektivně, například podle množství práce, kterou do ní vložíte. To je čistý marxismus. Cena je vždy subjektivní faktor, daný nabídkou a poptávkou. Druhá rovina problému je, že storkoruna dnes nemá stejnou hodnotu jako za sto let, i když bude platná, protože se mezitím dramaticky změní kontext. Ekonomové se snaží zjistit, proč to tak je a jak se hodnota mění. Tomu se říká diskontování.

Převeďte to do normální řeči.

Diskontování je fenomén daný odlišností času, něco jako cena času. Požaduji, aby každý, kdo dnes chce před budoucím globálním oteplováním chránit budoucí generace, nahlas deklaroval, jak vidí budoucnost a jakou jí dává váhu a význam. Postupem let se totiž mění kontext našich hodnocení, který je dán mírou bohatství a stupněm technického pokroku. To environmentalisté odmítají a dívají se na budoucnost dnešními očima. Diskontní sazbu považují za nulovou, čímž nereálně zobrazují budoucnost. Mám strach, že to v rozhovoru dvěma větami vysvětlit nelze.

Pokuste se o to.

Od Dušana Třísky bych si tedy vypůjčil příměr: my dnes můžeme některé věci hodnotit jinak než my za třicet let, a to jen kvůli tomu, že se změní svět kolem nás, nikoli naše hodnoty.

Mohl byste být konkrétní?

Nedávno byla zveřejněna tzv. Sternova zpráva s novou katastrofickou vizí globálního oteplování. Jeden z nejvýznamnějších světových ekonomů, William Nordhaus, ji kritizoval, protože společenská diskontní míra se ve Sternově pojetí blíží nule. Výsledkem zprávy je, že "enormně zvětšuje důsledky dnešních rozhodnutí na velmi vzdálenou budoucnost a ospravedlňuje to hluboké zásahy do emisí a vůbec do spotřeby dneška". Kdyby Stern použil obvyklé diskontování, katastrofické výsledky a doporučení by z jeho textu zmizely. Ekonom Mojmír Hampl na to téma napsal, že podobné měření zítřka dnešními očima vždy vytvoří předpověď, která je vždycky našim potomkům k smíchu.

Bohumil Pečinka

www.klaus.cz

**PREZIDENT VÁCLAV KLAUS
ZASLAL BLAHOPŘEJNÝ TELEGRAM
RUMUNSKÉMU PREZIDENTOVI
(21.5.2007)**

Prezident republiky Václav Klaus zaslal rumunskému prezidentovi Traianu Băsescuovi blahopřejný telegram tohoto znění:

Vážený pane prezidente,

dovolte, abych Vám jménem svým i jménem občanů České republiky poblahopřál k výsledkům sobotního referenda a k podpoře, kterou voliči vyslovili Vašemu setrvání ve funkci prezidenta Rumunska.

Těším se, že společně přispějeme k dalšímu posílení vztahů mezi Rumunskem a Českou republikou a že se budeme moci setkat na 14. summitu středoevropských prezidentů v Brně ve dnech 24. – 26.května.

Přeji Vám pevné zdraví a mnoho úspěchů ve Vaší práci.

Václav Klaus

KPR

**PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA**

**ONLINE ROZHOVOR
SE STÍNOVÝM MINISTREM ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ
LUBOMÍREM ZAORÁLKEM (ČSSD)
NA SERVERU WWW.CSSD.CZ
(4.5.2007)**

V pátek 4. května 2007 odpovídal na otázky stínový ministr zahraničních věcí a místopředseda Poslanecké sněmovny PČR Lubomír Zaorálek.

Vážení čtenáři, jsem velmi rád, že jsem si s vámi mohl pohovořit formou tohoto online rozhovoru. Omlouvám se těm, na které se nedostalo s odpovědí, ale přišlo mi opravdu velké množství dotazů. Přeji všem krásný a pohodový víkend, váš, Lubomír Zaorálek

Otázka (Valenta): Jsem sociálně založený člověk, proto jsem byl vždy příznivcem politiky sociální demokracie.

S politováním zjišťuji, že jednáním a vystupováním představitelů strany od posledních voleb a hlavně vaší (obecně představitelů ČSSD) neschopností uznat obyčejnou porážku ve volbách a konstruktivně jednat o zlepšení hospodářské situace naší republiky. Nemohu pochopit, proč tak negativisticky přistupujete k radarové stanici USA, když jednání o výstavbě byla zahájena za vaší vlády. Nemohu pochopit, proč tak negativisticky vystupujete k návrhům úhrad zdravotní péče, které byly ve velmi podobné verzi zveřejněny již za vládnutí MUDr. Ratha. Nemohu pochopit, jak jste se mohli takovým způsobem postavit ke schvalování zákona o vytvoření jakéhosi ústavu na dokumentaci zločinů komunismu nebo jak se má jmenovat. Mně to vyznělo jako otevřená podpora komunismu. Pane, prosím objasněte mi, jak budete v nejbližším období postupovat jako představitelé sociálně demokratické strany tak, abych opět nabyl přesvědčení, že strana ČSSD je ta správná volba pro budoucnost naší republiky. Za odpověď Vám předem děkuji.

Odpověď: Srdečně zdravím všechny čtenáře. První dotaz mě hned mrzí. Lituji, že nemám víc prostoru, abych vás přesvědčil, že to, co děláme, není ve sporu s naším programem a že nám nechybí odpovědnost. Nedělá mi problém uznat porážku po férovém zápase. Pokud stále mluvíme o Kubiceho zprávě, je to proto, že podobné zneužití policie v této zemi se nesmí opakovat. Nejde jen o sociální demokracii, ale o to, jak mají věci fungovat v demokratické zemi.

Náš negativní postoj k radarové základně je podložen odbornými stanovisky našich komisí. Nejde jen o nějaký radar, jde o nesouhlas s novou strategií strategickou koncepcí USA, založenou na preventivních válkách. Odmítáme projekt protiraketové obrany, neboť je v řadě ohledů sporný. Rozděluje Evropskou unii a nebyl řádně projednán v NATO, kde jsme členy. Navíc se jedná o projekt, který je sporný i pro řadu Američanů. Před dvěma dny podvýbor pro strategické síly Kongresu USA všemi hlasy snížil o 160 miliard výdaje na protiraketovou obranu. Pokud Kongres tento návrh potvrdí, bude se toto rozhodnutí týkat i středoevropského projektu. Důvodem je sporná efektivnost a spolehlivost antiraket a to, že celá věc nebyla projednána v NATO.

Nepodpořili jsme vytvoření Ústavu paměti národa, protože poprvé po 17 letech bude vytvořena vědecká instituce, jejíž rada bude volena v Senátu a jejíž vedoucí pracovníci budou muset splňovat zvláštní politická kritéria, která jsou uváděna v

zákonu. Tento zákon je ve sporu se svobodou vědeckého bádání, vytváří státem kontrolovanou vědu a je ve sporu s názorem jasné většiny renomovaných historiků.

Byl jsem při přípravě volebního programu ČSSD a proto si pamatuji, že v kapitole zdravotnictví pod vedením MUDr. Ratha jsme žádné zavádění poplatků za zdravotní péči neslibovali. ČSSD je připravena trpělivě vysvětlovat, v čem se Topolánkova vláda dopouští chyb, a zároveň předkládat vlastní alternativy.

O naší schopnosti spravovat zemi snad už také něco prozradilo uplynulých osm let provázených výrazným ekonomickým růstem. Kromě toho se ČSSD snaží ještě více otevírat svým sympatizantům a potenciálním voličům, s čímž souvisí důraz na prvky přímé demokracie uvnitř strany i v rámci českého ústavního systému, větší výskyt soc. dem. politiků v „terénu“, ale třeba též masivnější komunikace po internetu...

Otázka (Standa): Letos jsem se při rozhovoru se Zdeňkem Škromachem (při návštěvě naší MO) dozvěděl, že jste jako poslanci ochotni odhlasovat výrazně deficitní rozpočet, pokud to spojí s hlasováním o důvěře vlády. Z důvodu, aby jsme se jako strana připravili na budoucí volby, s tím, že se počítá, že koalice to pos... Ale jak to vypadá s tou jejich "reformou", kterou spojují s důvěrou vlády, tak to spíše vypadá na předčasné volby. Mám pravdu, nebo se mýlím?

Odpověď: Neumím si přestavit, že bychom kdy dali této vládě důvěru. Politika ve stylu „čím hůř, tím líp“ se mi vůbec nezamlouvá. Pokud neprojde nepovedená Kalouskova ekonomická reforma a vláda třeba padne, tak se rozběhnou jednání o vzniku nové vlády. Neumím si představit ani to, že by se vládě povedl figl s rychlým vyprovokováním předčasných voleb. Ovšem i kdyby k nim došlo, o dobrý výsledek ČSSD se nebojím.

Otázka (Standa): Kdo je faktický ministr zahraničí?

Odpověď: Otázka míří do černého. Papírovým ministrem je Karel Schwarzenberg, hlavní dílnou zahraniční politiky je úřad vicepremiéra Vondry a tyto dva na pravidelných schůzkách doplňují premiér Topolánek a prezident Klaus. O vlivu europoslance Zahradila ani nemluvě. Skandální jsou dvě věci. Jednak, že například evropská agenda je řešena mimo kompetentní zdi Černínského paláce, jednak, že Strana zelených, za niž pan Schwarzenberg ve vládě sedí, je neskutečně přizpůsobivá až servilní vůči zahraničněpolitické strategii ODS.

Otázka (Luks): Velmi oceňuji váš příspěvek o p. Grygárkovi, co s tím budete dělat a co uděláte se šikanou mladých soc. demokratů při prvním máji, kdy byl povolen průvod neonacistů?

Odpověď: Mladí sociální demokraté na postup policie na Střeleckém ostrově podávají trestní oznámení. Ministra vnitra jsme vyzvali k rezignaci. Pokud Ivan Langer řekl, že "je správné, že jich zatkli více, než pravicových extrémistů", jedná se o totální ztrátu soudnosti a pokračující hnědnutí ODS. Ta se snaží interpretovat minulost, dělat čistky v policii, zneužívá elitní policejní útvary, předseda vlády pohrdá parlamentem, o slovníku blížícím se slovníku nacistů ani nemluvě. Spolupráce s „věrnými“ a „spolehlivými“ státními zástupci typu pana Grygárka, který měl před listopadem 89 dohlížet na zásahy proti disidentům, do toho logicky zapadá. Bohužel v případě pana Grygárka nám coby opozici nezbyvá nic jiného, než interpelovat ministra spravedlnosti a vznášet námítky prostřednictvím sdělovacích prostředků.

Otázka (Karel): Pane Zaorálku, proč není ČSSD schopna zajistit účast svých poslanců na důležitých hlasováních? Např. když se ve sněmovně hlasovalo o Ústavu paměti národa, bylo nepřítomno 8 poslanců ČSSD. Z tohoto pohledu se mi zdá váš odchod ze sálu poněkud podivný a nepatřičný.

Odpověď: Absence poslanců při hlasování není samozřejmě ničím k chlubení. Přesto ve Sněmovně funguje tzv. princip párování. To znamená, že když je například nemocen poslanec koalice, tak konkrétní poslanec opozice jej gentlemansky „vypáruje“ a nezúčastní se hlasování, aby nebylo podobné situace zneužito k narušení poměrů ve Sněmovně. V případě zákona o Ústavu paměti národa bylo od počátku zřejmé, že vláda má na své straně dostatek poslanců, takže náš odchod ze sálu nebyl útekem z bojiště. Chtěli jsme jím dát jasně najevo, že na podobném prznění dějin se podílet nehodláme.

Otázka (Vladimir): Podporujete vyvěšování tibetských vlajek? Angažujete se proti čínské okupaci Tibetu? Myslíte si, že se dalajláma někdy vrátí do své vlasti, okupované čínskými vojsky a uměle zaplavované čínskou populací?

Odpověď: Podporuji odstraňování nepravostí v oblasti lidských práv, Tibet nevyjímaje. Podobné spektakulární akce, jako je vyvěšování vlajek, přesto nejsou mým šálkem čaje. Politici mají především jednat, trpělivě a vytrvale. Věřím, že i Čína v hájení lidských práv pokročí na základě tlaku mezinárodního společenství dál.

Otázka (Adam): Dobrý den, pane místopředsedo. Proč jste ve sněmovně proti zákoníku zkoumání éry komunistů a nacismu? Děkuji za odpověď.

Odpověď: Proti zkoumání rozhodně nejsme. Od toho máme vědecká pracoviště a vysoké školy. Je však absurdní, aby se to dělo na politickou zakázku a pod kuratelou politiků. Dnes budeme fušovat do Ústavu paměti národa, zítra do Akademie věd. Tudy cesta nevede.

Otázka (Alois): Dobrý den, pane ministře, můžete mi vysvětlit, proč jste protestovali proti Ústavu paměti národa tím, že jste ho de facto nechali projít a nevyslovili se jasně proti? Děkuji.

Odpověď: Dobrý den, přestože ministrem nejsem. Naše hlasy by ve Sněmovně ke zvrácení výsledku hlasování nepomohly, proto jsme zvolili mnohem viditelnější formu nesouhlasu se zákonem – odchod ze sálu.

Otázka (Vladimír): Dobrý den, nemyslíte si, že by se ČR měla více angažovat v otázce Dárfúru, kde arabské milice vraždí původní obyvatele, zabírají jejich půdu a zabavují humanitární pomoc pro ně? Nebojí se ČR hájit lidská práva proti mocným arabským a muslimským zemím a spíše podlézá mocným?

Odpověď: Nemyslím, že by se ČR bála. Nejefektivnější však je postupovat v souladu s našimi zahraničními partnery, zejména s EU. Česká republika má jinak v arabském světě dobré jméno mezi nejruznějšími politickými, náboženskými a etnickými skupinami a jsme vnímáni jako zodpovědně se chovající země.

Otázka (Jirka Hradec): Několikrát jste se zmínil, že radar a okolí radaru bude cílem prvního úderu. Které země nás mohou ohrozit tímto prvním úderem? A nemohou nás ohrozit i bez radaru? Máme se spoléhat na jejich milost a tvářit se raději, že vůbec neexistujeme?

Odpověď: K prvnímu úderu nemusí přistoupit jen nějaká země, může se jednat klidně i „jen“ o dobře cílený teroristický útok. Ten je provést snazší než sestrojít a bez

obav odpálit balistickou raketu. Proto si myslím, že existuje vážný nesoulad mezi přínosem základny a bezpečnostními riziky. Nejsem navíc přesvědčen, že zbrojení je jediná možná a nejefektivnější cesta, jak řešit mezinárodní rizika.

Otázka (Talaga Haviřov): Co říkáte analýze britského ministerstva obrany vypracované kontraadmirálem Chrisem Parryhem? Lidé se přestanou bát válek mezi státy. Nastoupí střety mezi společenstvími náboženskými-světskými a mohou být i krvavé. Střední vrstvy by se mohly stát revoluční silou a převzít roli, určenou Marxem, proletariátu proti úzké skupině superbohatých. Morální a právní problémy se vyostří s nástupem nových zbraní. Kdo bude vrahem, až začnou zabíjet roboti, elektromagnetické pulsy - nové zbraně do 30-ti let? Nastane vlna přistěhovalců = obrácená kolonizace, tím nastane nestabilita v Evropě a vzniknou nové teroristické organizace! To vše do roku 2037. Děkuji.

Odpověď: Děsí mne, že by se situace mohla ubírat tímto směrem. Naštěstí se jedná jen o jeden z mnoha extrémních katastrofických scénářů.

Otázka (Voříšek): Dobrý den, zajímalo by mě, proč nenecháte poslance v otázce radarové základny hlasovat dle svého svědomí? Jak je veřejně známo, spousta poslanců vaší strany nemá tak negativistický postoj k této otázce, ale údajně se přizpůsobí hlasování strany. Opravdu to stojí za to? Tímto způsobem ukládáte do nitra poslanců zášť vůči vedení!!! Pak se ukazují zrádci v důležitých otázkách...

Odpověď: Poslanci ČSSD sympatizující s radarem mají příležitost přesvědčit kolegy o své pravdě. Navíc byla spuštěna další fáze debaty uvnitř členské základny. Je však doba diskusí a pak je doba srozumitelného sdělování většinového názoru ČSSD. Nejsem si jistý, zda právě téma radarové základny je natolik banální, abychom se nesnažili o jednotný postup poslaneckého klubu.

Otázka (Fuchs): Co je pravdy na tom, že jste na žádost o vysílání dokumentu odepsal že "rozvrací samy základy socialistického společenství" ?? Schválně jestli mi odpovíte!!!

Odpověď: Z otázky jsem trochu zmatený. Pokud se týká mé předlistopadové profese dramaturga (a opravdu nevím, co přesně jsem kdy kam napsal), stačí se zeptat mých kolegů z ostravské televize a vůbec dalších Ostraváků, abyste si udělal obrázek o tom, co jsem kdy dělal, jak jsem uvažoval, nakolik jsem působil v souladu se svým svědomím.

Otázka (Jakub Novák): Až v roce 2010 ČSSD vyhraje volby, mohl byste se stát ministrem zahraničí. Nemyslíte, že přijdete do strašně těžké pozice? Už teď ODS poškodila dobré jméno ČR - a to jen za 100 dní. Myslíte, že to zvládnete napravit?

Odpověď: Ona opozice by těžká byla i nebyla. Dá samozřejmě námahu odstraňovat napáchané nepravosti, naštěstí můžeme navázat na politiku předchozích sociálnědemokratických vlád a hlavně nám pomáhají spojenecké svazky v rámci EU, NATO i dobré vztahy s dalšími zeměmi. Česká republika není ostrov a nemůže se tak ani chovat.

Otázka (zachardova): Vážený pane kolego, občané vítají přijetí sjezdové rezoluce, k americké vojenské základně, a přičítají to Vaší zásluze. Mají v paměti, ještě z volebního programu Lidskost proti sobectví, kde bylo jasně uvedeno, že ČR usiluje o vstup do NATO a vítá závěry studie NATO, podle níž není vstup nových členů podmíněn rozmístěním cizích vojenských jednotek a do budoucna rozšiřování nepotřebuje. Proč usilujete o začlenění amerického radaru do NATO? Norsko odmítlo, lodě odpluly, proč malá česká zem, pomalu na Václavském náměstí má mít uzavřenou americkou základnu? Argumentoval jste velmi dobře, s vervou a věřte, že to převážná většina občanů ocenila a váží si Vás, můžete mi prosím zaslat text rezoluce i text návrhu? Konečně něco lidi sjednotilo, odpor k americké základně.

Odpověď: Děkuji za Vaše slova. Co se týká vztahu základny k NATO, jde nám především o to, aby podobné vážné otázky byly řešeny společně všemi členy aliance na základě uzavřeného spojení. Mám obecně pochyby o smyslu radaru, ale pokud by NATO řeklo, že cítí jeho potřebu a chystá se jej provozovat, bylo by těžké chovat se nelobajálně. Dnes tak ale situace nestojí. Obávám se, že se totiž potýkáme se snahou neokonzervativní americké vlády rozdělit Evropu na země hodné, ochotné a zlé, neochotné. Text rezoluce byste měl nalézt na webových stránkách ČSSD. Pokud se Vám to nepodaří, napište mi prosím do Sněmovny.

Otázka (Voborník Jan): Pane Zaorálku, i když se můj dotaz netýká zahraničních záležitostí, chtěl bych znát Vaš osobní názor na finanční reformu tak, jak ji prezentuje ODS. Podle mých dostupných informací, a jak já tomu rozumím, je to reforma, která okrádá důchodce, rodiny s nižšími a středními příjmy, a to co nakrade těmto dvěma skupinám, rozdělí velkoryse těm nejbohatším a těm, kteří mají nadstandardní příjmy. Nebo se snad mýlím a křivdím ODS, která dnes vládne díky politickým podrazům?? Vzhledem k tomu, že rozhlas, televize i tisk jsou bohužel převážně v rukou jejich obdivovatelů a neinformují veřejnost objektivně, myslím, že by se ČSSD, ač nejsem jejím členem, ale pouze s ní sympatizuji, ještě daleko více prosazovat a seznamovat nejširší veřejnost všemi možnými a dostupnými prostředky s tím, co na ně, tato povedená vláda ODS se svými přísluhovači, KDU-ČSL a Stranou zelených, chystá. Tak, aby si každý z podvedených uvědomil důsledky počínání této vlády.

Odpověď: S Vaší analýzou souhlasím. A reforma je nejen krutá, ale navíc chaotická. Prostě reforma pro reformu, která nás ke vzdělané, prosperující a solidární společnosti nedovede. Nejvíce mne pobavila Topolánkova slova, že střední třída nemá co od reformy čekat, protože již má „předplaceno“ z dřívějších. Doufám, že toto ocenění našich vlád střední třída (kvalifikovaní zaměstnanci, lékaři, učitelé, živnostníci...) dobře slyšela.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

TISKOVÝ BRIEFING
PŘEDSEDY VLÁDY ČR MIRKA TOPOLÁNKA
PO JEDNÁNÍ S PŘEDSEDOU VLÁDY ITALSKÉ REPUBLIKY
ROMANEM PRODIM V KRAMÁŘOVĚ VILE
(14.5.2007)

Martin Schmarcz, ředitel tiskového odboru Úřadu vlády ČR: Dobrý den, dámy a pánové, já vás vítám na tiskovém briefingu po jednání delegací Italské republiky a České republiky. Vítám zde předsedu vlády Italské republiky pana Romana Prodiho a vítám zde předsedu vlády České republiky Mirka Topolánka. Jako první má slovo předseda vlády ČR pan Mirek Topolánek.

Mirek Topolánek, předseda vlády ČR: Já se přiznám, že dám, jako prvnímu, slovo Romanu Prodimu.

Romano Prodi, předseda vlády Italské republiky: Měli jsme dlouhou a srdečnou rozpravu. Nejdříve jsme hovořili o bilaterálních vztazích a potom o evropských otázkách. Co se týče bilaterálních vztahů, můžeme to shrnout tak, že mezi námi nejsou problémy. Obchodní i investiční vztahy probíhají uspokojivým způsobem a vzrůstají a nejsou zde žádné problémy. Po Německu je i Itálie zemí, která má s ČR vůbec nejbohatší hospodářské vztahy. A po této cestě chceme spolu pokračovat dále. V evropských otázkách ovšem máme rozdílné vize, hlavně ty, které se týkají budoucnosti Evropy. Já jsem zdůraznil, že výchozím bodem pro společnou Evropu musí být Smlouva, která byla ratifikovaná 18ti zeměmi z 27. Myslím si, že je správné a vhodné, aby byl vzat v potaz zájem těch zemí, které smlouvy neratifikovaly, ale zrovna tak je vhodné, a je v současné době i správné, vzít v potaz těch 18 zemí, které zcela legálním způsobem smlouvu ratifikovaly. Do budoucnosti jsem vyslovil ten názor, že prohlášení z Berlína z března t.r. ukončilo období reflexe a nyní se bude pokračovat na cestě k dalšímu sjednocování Evropy. Evropa musí dokázat, že bude umět fungovat. Pokud nedospějeme ke společným politikám, neobstojíme v globalizovaném světě. Za současného stavu institucionální struktury my jsme paralyzováni a Evropa 27ti členských států nebude moci za těchto okolností fungovat, pokud nepřistoupí k reformě. Například nedospějeme, když chci uvést konkrétní příklad, ani k tomu, že by ČR a Itálie dospěly ke společnému přijetí dalších zemí do EU, speciálně zemí na Balkáně. Právě proto, že vycházíme z různých hledisek, myslím si, že zasedání Rady v červnu bude naprosto zásadní. Všechny země budou muset dokázat, že jsou ochotny spolupracovat, právě proto, abychom zajistili Evropě společnou budoucnost.

Myslím, že musíme dát zcela jasný a vymezený mandát mezivládní konferenci, a tento mandát musí být definován do konce roku 2007. Při vymezení tohoto mandátu se musí vycházet ze smlouvy, která byla podepsána v roce 2004. My nemáme nic proti terminologickým úpravám této smlouvy za podmínky, že zůstane neoddělena sama podstata této smlouvy, a že tam zůstanou její základní části. Oproti tomu jsme zcela proti jinému názvu pro ministra zahraničních věcí Evropy, protože je to věc funkční. Myslíme si, že smlouva musí zachovat jednotnou právní subjektivitu EU, musí překonat strukturu pilířů a musí potvrdit i nadřazenost evropského práva. A dále se domnívám, že je nutno oslabit princip jednomyslného hlasování, protože při zachování tohoto principu, tzn. že Evropa nebude moci rozhodovat a postupovat kupředu. Toto je italské stanovisko. My jsme ochotni ke

kompromisům, ale nepřijmeme všechny kompromisy. Domníváme se, že základ smlouvy tak, jak byl podepsán v roce 2004, je velice významný. Děkuji vám za pozornost.

Martin Schmarcz, ředitel tiskového odboru Úřadu vlády ČR: Nyní má své úvodní slovo předseda vlády ČR Mirek Topolánek.

Mirek Topolánek, předseda vlády ČR: Děkuji. Jak už uvedl Romano Prodi, v bilaterálních vztazích nemáme žádné významné problémy. Uvítali jsme zrušení moratoria italskou vládou na volný pohyb pracovních sil v loňském roce, vítáme i názor italské vlády na rozšiřování schengenského prostoru, a tady opravdu, snad kromě jiné pozice na Radu bezpečnosti OSN, nemáme rozdílné pozice. To jednání bylo velmi přátelské a je pokračováním diskusí s evropskými státníky, které jsem zahájil po nástupu do funkce. Tak, jako jsem mohl hovořit s panem Kaczyńským, Gyurcsányem, Ficem, Gusenbaurem, Merkelovou, Rasmussenem, Reinfeldtem a mnohými dalšími, tak mě čeká jednání s odcházejícím Tony Blairem, s Balkenendem a dalšími evropskými politiky, protože všichni cítíme velkou zodpovědnost za budoucí fungování EU, a proto vítám každou komunikaci, každou diskusi v tomto směru. Nejdříve to, v čem se shodneme, protože toho také není málo. Myslím, že není to možná ani rozdílný pohled na budoucnost EU, ale určitě rozdílný pohled na nástroje, prostředky, vedoucí k naplnění té vize. Určitě se shodneme na tom, že EU si má ponechat své hodnoty, na kterých vznikla, že má jako sjednocená část Evropy působit mírotvorně a v boji proti terorismu ve světě, že má být konkurenceschopná v globálním ekonomickém souboji. Na tom na všem se shodneme. Shodneme se i na možné proceduře vzniku nového institucionálního zakotvení EU.

Myslíme si také, že na mezistátní konferenci je možno dojít k závěru, a potom nechat státy, aby v průběhu následujícího roku a půl, podle svých zvyklostí, novou smlouvu ratifikovaly tak, aby celý proces byl ukončen před začátkem roku 2009. Neshodneme se na hodnocení celého dosavadního procesu. Po jednoznačném prohlášení jak nového prezidenta Sarkozyho, tak premiéra Balkenendeho, kdy Holandsko ani Francie nebudou opakovat ratifikační proces Ústavní smlouvy, ten proces je pro nás ukončen. Z hlediska suverenity jednotlivých smluvních států EU ve vztahu k primárnímu právu, a k té primární smlouvě je, samozřejmě, ratifikace smlouvy 18ti státy, pro ně politováníhodná, ale další diskuse o tom dokumentu je zbytečná. Shodujeme se na tom, že je možno vycházet z této smlouvy v celé řadě oblastí, a to si myslím, je velmi pozitivní a je to také kompromisní pozice ČR. Domníváme se, že je možno učinit takové změny v ukotvení jednotlivých institucí a fungování EU, které umožní překlenout určité hluché období, umožní dále rozšiřovat EU a umožní diskusi o budoucí podobě, případně flexibilní EU.

Co se týče jednotlivých případných detailů nebo technických ustanovení toho budoucího smluvního ukotvení, čeští novináři si ho najdou, samozřejmě, ve vládní pozici. Pro ty zahraniční, musím říci, že odmítáme určité kvazisymboly, které byly v té Ústavní smlouvě zakotveny a, řekl bych, překonaly jak zadání z Laekenu, tak, samozřejmě, takovou tou terminologií, překonaly i systém smlouvy. Tvářilo se to, víceméně, jako ústava. Nám se, samozřejmě, nemůže líbit zhoršení pozice ČR z hlediska váženého většinového hlasování proti smlouvě z Nice, a i toto je naše výhrada. Naopak, navrhujeme tzv. obousměrnou flexibilitu, tzn. nikoli pouze předávání kompetencí na úroveň unijní, ale také návrat některých kompetencí, u kterých se v rámci principu subsidiarity jasně ukázalo, že bude lepší řešit na úrovni národní, případně regionální. U části dvě preferujeme, a je to rovněž vládní pozice,

právně závazný odkaz na Úmluvu lidských práv a svobod, což do budoucna zamezuje určité dvojznačnosti v právním uplatňování této úmluvy. Já chci říci, že ta diskuse startuje a my na Evropskou radu, která bude za pár dní v Německu, pojedeme určitě připraveni a je velice dobře, že jsme schopni i tato poměrně diametrálně odlišná stanoviska konzultovat, diskutovat a hledat východiska. Já velice děkuji Romanu Prodimu s jakou otevřeností prezentovat názor italské vlády, názor svůj a myslím si, že jedině takto po opuštění určitých principů podivné politické korektnosti, porozhrneme mlhu Ústavní smlouvy a dobereme se, samozřejmě, kompromisu, který bude prospěšný nejenom pro státy, ale také pro občany těchto států.

Martin Schmarcz, ředitel tiskového odboru Úřadu vlády ČR: Dámy a pánové, i když čas v podstatě vypršel, dejme čas alespoň na dva dotazy. Jeden z italské strany, jeden z české. Prosím, počkejte na mikrofon.

Marco Conti, noviny Messaggero: Dotaz na pana premiéra Prodiho. Padla také otázka protiraketového štítu v ČR? A dále, jestli jste měl kontakt na Kaddáfího, protože víme, že jste s ním měl kontakt a že nebyl zdravotně v pořádku.

Romano Prodi, předseda vlády Italské republiky: Na téma protiraketového štítu jsme nehovořili, to je otázka, která se netýkala dnešního jednání, to budou otázky, které se možná prodiskutují, až se bude hovořit o vztazích mezi NATO a Ruskem. Pokud dovolíte, pane premiére, já bych zde udělal odbočku, která se netýká našeho dnešního jednání, odpovím na otázku na zdraví pana Kaddáfího. Chtěl jsem říci, že včera jsem s ním večer telefonoval, asi od půl 11 do půlnoci. Ptal jsem se, jak je to s Kaddáfího nadací a s EU, hovořili jsme o otázce bulharských ošetřovatelek, v jakém je to bodě, jaké jsou kontakty s jejich rodinami, jak to s nimi vypadá. Hovořili jsme i o konferenci o subsaharské Africe, která se má konat koncem měsíce, o vztazích EU a Afriky. Hovořili jsme i o bilaterálních vztazích mezi Itálií a Libyí. Když jsem s ním hovořil, on byl zrovna na poušti, říkal mi, že tam je pěkné počasí. Dnes ráno mně volal znovu přes svého tajemníka a pak jsem hovořil s ním i soukromě. Ptal jsem se ho, jak se má, on říkal, že se má dobře a že se to tak občas říká v tisku o politicích, že jsou na tom velice špatně, a že neví, proč se toto říká. A já jsem mu na to řekl, v Itálii máme úsloví, že tzn. že ten politik bude dlouho živ. Takže, nevím vlastně, o co šlo. Chtěl jsem se ještě omluvit a děkuji vám za trpělivost pane předsedo, že jste dovolil tuto krátkou odbočku, která zpomalila naši tiskovou konferenci.

Martin Schmarcz, ředitel tiskového odboru Úřadu vlády ČR: Prosím, televize Prima, poslední dotaz.

Martin Erva, televize Prima: Mám na pana premiéra také dvě otázky. Jedná se týká, víceméně, domácího, ale souvisí to s dnešním jednáním, jestli hodlá nějak řešit spory se Zelenými v rámci přesunů subsidiarity v EU tak, jak o nich i dnes mluvil na této tiskové konferenci. Zeleným se nelíbí ten přesun zpět k národním státům, jestli jsem to pochopil správně, jestli hodlá s nimi nějak jednat, protože Ondřej Liška řekl, že bude požadovat jednání K9 k tomuto tématu. A potom, jestli si myslí, že na tom červnovém summitu v Německu převáží ten názor pro miniústavu a bude v této verzi schválena tak, jak ji navrhuje třeba vy.

Mirek Topolánek, předseda vlády ČR: Já jsem se vrátil v sobotu v noci z Gruzie, takže jsem s Ondřejem Liškou ještě nemluvil a nechám si tu diskusi, samozřejmě, na tento týden. Domnívám se, že nebude nutné k tomu svolávat K9. Myslím si, že jde o nedorozumění, protože ve vládní pozici, jejímž spoluvůrcem je právě Ondřej Liška a Strana zelených, se jasně hovoří, že prostor sdílených pravomocí není prostorem jednosměrným. V této oblasti by měl být zajištěn nejen přesun výkonu pravomoci členských států ve prospěch EU tam, kde je výkon pravomocí na unijní úrovni efektivnější atd. Myslím si, že to souvisí s něčím jiným a čekám na tu osobní diskusi, abych si vyjasnil, v čem to nedorozumění spočívá, protože věcně je, myslím, všechno v pořádku. K té druhé otázce, já nevím, jestli my jsme přátelé minitreaty, my hovoříme o tom, že Ústavní smlouva může být základem. Nehovoříme zatím o inkorporaci některých ustanovení Ústavní smlouvy do Smlouvy z Nice, a tím vytvoření této jakési minizměny. Nevyklučuji to, ale pokládal bych to za krach těch jednání na Evropské radě, protože ta ambice v tomto smyslu je vyšší a nemáme na to nějaký silný národní postoj. Pokládám to za havarijní variantu, která by měla zabezpečit fungování EU a překlenutí toho období, jak jsem o tom hovořil, nicméně, nepreferujeme to.

Martin Schmarcz, ředitel tiskového odboru Úřadu vlády ČR: Děkuji oběma pánům premiérům a děkuji vám, dámy a pánové.

Úřad vlády ČR

**ROZHOVOR S VICEPREMIÉREM
ALEXANDREM VONDROU V ČASOPISU TÝDEN
BUDE TO VELKÁ VĚC
(14.5.2007)**

V trojkoaliční vládě má přípravu českého předsednictví Radě EU na starosti tým vicepremiéra pro evropské záležitosti Alexandra Vondry (ODS). Vláda na podzim přesunula odbor pro informování o EU na ministerstvo pro místní rozvoj, letos ho zase vrátila na úřad vlády. To začaly přípravy na předsednictví trochu komicky...

Když o tom přemístění vláda hlasovala, byl jsem na zasedání Valného shromáždění OSN, takže jsem u toho nebyl. Došlo k tomu proto, že premiér se rozhodl zeštíhlit úřad vlády. Asi by to spíše patřilo na ministerstvo zahraničních věcí, když už se to mělo stěhovat. Byl to také možná dozvuk toho, že Petr Gandalovič v létě přemýšlel o ministerstvu pro evropské záležitosti.

Nehrálo roli také to, že Gandalovičovi dělal a dělá náměstka pro evropské záležitosti Ivo Hlaváč?

Asi to hrálo roli. Ale teď už se s tím nedá nic dělat. Ten odbor měl dřív široké pole působnosti a my jsme se shodli, že by měl být využit především ke dvěma věcem: informování o strukturálních fondech a o předsednictví. Ne, aby se z toho stal jakýsi nakladatelský dům, který vydává knížky Lubomíru Zaorálkovi a dalším.

Navázali jste vůbec na něco z toho, co stran koncepce předsednictví zůstalo po minulé vládě?

Vyprodukovaly se k tomu stohy papírů, ale jsou skoro zbytečně objemné vzhledem k jejich kvalitě. Co jsme ale převzali, byla základní koncepce. Dilema bylo, zda to pojmout centralizovaně, nebo ne. Vláda ČSSD se klonila ke kombinovanému modelu, na což jsme navázali. V těch dalších ohledech - zda to uchopit institučně či personálně, kde vzít a kolik peněz - se všechno udělalo až za podzimní vlády.

Když loni probíhala vleklá jednání o vládě, politici se předsednictvím EU zaklínali. Teď už o tom nikdo nemluví. Najednou to už není téma?

Já si myslím, že je dobře, že už to není zpolitizované. Je v zájmu tohoto státu, aby se prezentoval profesionálně, aby se prosadil a neudělal si ostudu. Důvodem, proč se o tom na podzim stále mluvilo, bylo jednání o vládě a délce jejího mandátu. Jeden z parametrů jednání byl, že případné předčasné volby nemohou být v roce 2009, kdy budeme mít předsednictví. Proto chtěl Jiří Paroubek být ve vládě, aby se podílel na předsednictví.

Jak velká událost to pro Česko vlastně bude? Dají se s tím nějak srovnat summity NATO a MMF, které zde proběhly?

Velká věc to nepochybně je. Setkání finančníků nebo NATO byly summity, kvůli nimž byla Praha na týden zablokována, takže se o tom dověděli i ti, které to jinak nezajímá. Tohle bude ale rozloženo do půl roku. Budou tu desítky schůzek na vysoké úrovni, které dostanou Česko na přední stránky evropských novin. Řekl bych, že svým významem je to akce významnější, než byly summity NATO nebo MMF.

Kdy bude jasno, zda v Praze bude summit lídrů zemí EU?

Je jisté, že pokud by v době našeho předsednictví probíhal summit, konal by se v Praze. Ale jestli skutečně bude, to se uvidí. To se obvykle rozhodne zhruba rok předem.

Moc se toho zatím neví také o tom, jaké budou naše priority. Kdy se rozhodne o naší agendě, o tom, co budeme prosazovat?

Jako motto jsme si stanovili "Evropu bez bariér". Teď probíhá analýza na jednotlivých ministerstvech, aby si oni stanovili sektorové priority, to by mělo být hotovo v létě. Dalším vstupem bude plán práce Evropské komise a také osmnáctiměsíční program, na kterém budeme dělat společně s Francií a Švédskem. Agenda bude jakýmsi průmětem těchto bodů.

Česko bude muset navrhnout také nového předsedu Evropské komise...

Náš vliv v tomhle samozřejmě bude minimální, nicméně zatím to tak vypadá, že José Barroso by rád pokračoval i v dalším období. Je samozřejmě možné, že se ještě objeví další kandidáti, ale to je předčasné teď řešit. Zatím jsme se tím nezabývali.

Autor: Luboš Kreč

www.ods.cz

**ROZHOVOR S EUROPOSLANCEM (ODS) JANEM ZAHRADILEM
V DENÍKU MF DNES
NEJSME KÝVALOVÉ Z ÉRY PAROUBKA
(19.5.2007)**

Jan Zahradil říká, že euroústava ve staré podobě již nebude a že Česko neirituje zbytek Evropské unie.

Europoslanec za ODS a vládní vyjednávač nové smlouvy, která nahradí euroústavu, Jan Zahradil odmítá, že by byl Antievropanem. Naopak má radost, že může věci v EU ovlivňovat. Ale jak je ovlivňuje? Na to odpovídá v rozhovoru pro MF DNES.

Pane europoslanče, jste kritizován vy i vláda, za kterou jednáte o nahrazení padlé euroústavy, že jsme zlobivé dítě Unie, že pořád něco blokujeme, že se nechceme dohodnout. Je to tak?

To odmítám. Naopak. O naše názory a postoje je v Evropské unii zájem, a cítím to při jednáních dnes a denně. Ano, změnili jsme se z poslušných a servilních kývalů z éry Špidly, Grosse a Paroubka v sebevědomou zemi, která čitelně a srozumitelně formuluje vlastní názory na budoucnost Unie. Ne každému se to líbí, ale každý - a na tom trvám - to respektuje. Nikdy jsme nebyli tolik v centru evropského dění. Jaképak zlobivé dítě?

Nevyplývá ta kritika z toho, že na podobný postup staré členské země jen nebyly zvyklé?

Je to možné. Ale my dnes máme jedinečnou možnost zasáhnout do nového mocenského uspořádání EU. Taková šance se už opakovat nebude. Je naší povinností vůči této zemi a jejím občanům to udělat a napravit tak, co předchozí vlády trestuhodně promarnily.

Jenže expremiér Jiří Paroubek či zahraniční expert zelených Ondřej Liška v minulých dnech tvrdili, že šanci promarňujete právě vy, protože se nechcete domluvit se zbytkem EU.

S kolegou Liškou jsem již hovořil a celou věc jsme si vyjasnili. Šlo spíše o mediální nedorozumění, během něhož padly na obou stranách - přiznávám sebekriticky - zbytečně ostré výroky. Ale už je to za námi a z tohoto mraku pršet nebude. Vždy jsem s ním měl korektní vztahy a málokdo ví, že jsme spolu připravili zahraničněpolitickou část koaliční dohody, která pak byla převzata do vládního prohlášení. Na pana Paroubka reagovat nebudu. Opakovaně prokazuje, že zahraniční ani evropské politice vůbec nerozumí. Proto polemika s ním je jen ztrátou času.

Tak si zapolemizujeme spolu. Skutečně spěje jednání o euroústavě k nějakému závěru?

Tento týden se konalo poslední setkání takzvaných "šerpů", tedy vyjednávačů všech 27 členských zemí EU. Proběhlo konečné definování jednotlivých národních pozic, já tomu říkám "vykolíkování terénu". Teď vstupujeme do kvalitativně vyšší fáze jednání na úrovni ministrů či premiérů, která vyvrcholí na Evropské radě 21. a 22. června tím, čemu já říkám "smlouva o smlouvě budoucí".

Co to bude za smlouvu? V některých členských zemích pořád tvrdí, že stačí stará euroústava.

Je jisté, že to nebude euroústava, jakkoliv některé její části mohou být a budou použity. Dokonce je téměř jisté, že to nebude ani nová smlouva - nejspíše dojde jen k novelizaci stávajících smluv.

O vás kolují zvěsti, že patříte mezi největší euroskeptiky vůbec. V jakém směru se cítíte být Evropanem?

Nepochybně geograficky a z hlediska kulturně-civilizačních tradic také.

Jenže o vás se říká, že nabouráváte, či dokonce ničíte vztahy Česka a EU.

Taková zkreslená tvrzení jsou jen odrazem vnitropolitického boje a velkým zjednodušením. Já si navíc myslím, že kritika mé osoby polevuje.

Vidíte a já mám opačný pocit. Že právě nepolevuje.

Řekl bych, že ano. Tato vláda totiž dělá jinou politiku vůči Evropské unii. Ta politika je dobrá a já to poznávám na vlastní kůži.

Co se dá z vaší kůže poznat?

Že například můj soulad s místopředsedou vlády pro evropské záležitosti Alexandrem Vondrou je téměř absolutní. Že koaliční pozice přijatá k euroústavě, tedy těch šest bodů, to je něco, co konvenuje mému postoji. Ostatně já o té ústavě za vládu vedu už týdny jednání. Navíc v politice nemusíte být milován, ale respektován. A to jsem. Stejně jako Česká republika.

Jak se dá vlastně charakterizovat současná česká politika k Unii?

Je konečně realistická, pragmatická, praktická. A je jiná a lepší než politika předchozích vlád. Neopakujeme nějaké teze z Bruselu, ale současně nejsme destruktivní, jak tvrdí například Lubomír Zaorálek z ČSSD.

Když nejsme destruktivní, tak alespoň boucháme do stolu? Malé země nemají moc možností, jak se prosadit.

Občas si do toho stolu bouchneme. Nenecháme po sobě jezdit, ale nerozbíjíme nádobí. Jsme konstruktivní.

Ve vládě Mirka Topolánka však společně sedí vedle sebe Martin Říman, který hlasoval v referendu proti vstupu do EU, a třeba zelení, kteří sami sebe pasovali téměř na eurofily. Nemůže to vyvolat problémy?

Nevím, co se stane v budoucnosti. Pokud jde o evropskou problematiku, tak zatím jsem překvapen spíše příjemně.

Dlouho se, asi to souviselo i s někdejšími předsednictvím Václava Klause, hovořilo také o ODS jako o protievropské straně.

Není protievropská! Vždyť se to ukazuje, když vládne. Nálepka antievropanství pro ODS vychází jen z úzkého okruhu lidí.

Kdo jsou ti lidé?

Někteří představitelé sociální demokracie, jako právě pan Zaorálek. ČSSD trpí syndromem nadměrného evropanství. K těm lidem patří i část intelektuálních elit,

kteří jsou spojeny s nevládními organizacemi. Ti si chtěli si zprivatizovat projekt evropské integrace pro sebe, ale to se jim nepodařilo.

Vrátím se k jednání o euroústavě. Kdo je nejbliže našim pozicím?

Sledujeme hlavně pozici britskou, polskou a nizozemskou, ty jsou nám nejbliže. Z taktického hlediska taháme za delší konec provazu. Dnes je naprosto irelevantní, že tu euroústavu schválilo 18 států. Zamítnutím v referendech v Holandsku a Francii se úplně změnil politický kontext, a tím jsem se dostali opět do jakéhosi bodu nula. A bez souhlasu zemí, které to neratifikovaly, nebude žádné řešení. Tím je naše pozice silnější.

Může něco na situaci změnit fakt, že novým francouzským prezidentem se tento týden stal Nicolas Sarkozy, který chce jen jakousi "miniústavu"?

Nebylo by vhodné, abych se pokoušel po svém interpretovat politiku nového francouzského prezidenta. Vycházím však z toho, že nehodlá pořádat další referendum, ale chce předložit případnou novou smlouvu k ratifikaci parlamentem. Z toho plyne, že bude muset přinést Francouzům něco kvalitativně odlišného, než byla euroústava. Nespokojí se jen s kosmetickými úpravami, půjde i do obsahu. I my chceme otevřít některé obsahové pasáže a znovu o nich jednat, takže až potud je náš pohled podobný.

A kdyby se některé země rozhodly protlačit odmítnutou euroústavu takzvaně silou, co by se podle vás stalo?

Narazily by na veto. Třeba české či britské, polské.

Když nebude stará euroústava, potřebujeme vůbec nějakou novou smlouvu?

Osobně si myslím, že bychom mohli žít i bez toho, podle starých smluv. Nicméně některé státy pocítily potřebu přerozdělit mocenské poměry, jako třeba Německo. Můžeme jim nějakým způsobem vyjít vstříc, ale ne za každou cenu a ne tak, aby nás to poškodilo. A protože jsem realista, uvědomuji si, že nová smlouva bude.

Kdy o tom můžeme očekávat dohodu?

Na červnovém summitu EU se podle všeho oddělí to, o čem se už jednat nebude, což je současný smluvní základ, a vydefinují se témata, o nichž se jednat naopak bude. Pak přijde od léta předsednictví Portugalska, které svolá mezivládní konferenci, a na podzim se o těch tématech dospěje k technickému paragrafovanému znění. Příští rok by se to mohlo podepsat a rozběhne se ratifikační proces. Do června 2009, kdy budou další evropské volby, by to mohlo být hotové. Ale to jsou jen předpoklady.

Počkejte, to by mohlo jakoby vyvrcholit za předsednictví České republiky. Nebyl by to paradox, že takzvaný euroskeptik Zahradil přispěl k nové smlouvě?

Já to tak spočítané nemám. Ale Němci ano.

Má být u nás k nové smlouvě referendum?

Pokud to bude pouze technické vylepšení stávajícího stavu, tak by to mohlo jít jen parlamentní cestou. Když to bude něco většího, co zásadně změní poměry v Evropské unii, tak si to těžko lze představit bez referenda.

Pozorujete na Evropě, že by byla v nějaké krizi? Že si neví rady sama se sebou?

Neřekl bych, že je to krize. Problémy jsou ale způsobeny nevlí k reformám a krátkodobým uvažováním politických elit. Představa, že by se to dalo odstranit novou euroústavou, je absurdní. Kuráž ke změnám musí mít národní politické elity.

A jsou kurážné?

Nejsou! Souvisí to s poválečnou setrvačností a intelektuální vyčerpaností a únavou politiků. Navíc málokdo chce měnit zaběhnuté věci, jako je třeba sociální stát. Přestože mnoho lidí ví, že to je nutné.

Jaký je v tom rozdíl mezi starými a novými členskými státy EU?

Politici nových zemí jsou daleko, daleko odvážnější při zavádění reforem. Naproti tomu mnoho obyvatel Německa či Francie na své politiky volá, ať velké reformy nedělají. Také se ukazuje, že mentálně západní Evropa ještě nestrávila rozšíření Unie. Pořád tam některé lidi děsí, že mají mezi sebou Čechy, Poláky či další národy.

Možná je to tím, že EU je elitní projekt, vše se diktuje seshora a normální člověk se o mnoha změnách dozví, až když ho bezprostředně zasáhnou a on pak proti nim nemůže nic dělat.

Je to tak. Chybí společná evropská identita, ten patos, který je v národech.

Jenže teď jste jako europoslanec i vy součástí elitního projektu. Netrápí vás, že už i vy nám diktujete, co máme dělat?

Přestože Evropský parlament a Evropská komise jsou jistě součástí elitní věrchušky, tak pořád mám pocit, že my poslanci, kteří tam sedíme jen dva a půl roku, jsme ještě neztratili smysl pro realitu. Máme tam ale kolegy, kteří sedí v parlamentu dvacet let a jejich schopnost vnímat realitu je velmi oslabena. Podle reakcí tady doma mám však pocit, že já jsem se až tolik nezměnil.

Jak se díváte na přijetí eura? Ministr financí Miroslav Kalousek navrhl rok 2012.

Nemáme s nikým závodit, kdy ho přijmeme. Máme to udělat, až to bude pro nás prospěšné. A stanovit si vlastní kritéria. Pokud je splníme, tak proč ne. I ten termín 2012 ale pořád zpochybňují někteří ekonomové. Pamatujme také na to, že podle některých průzkumů Češi euro odmítají.

Je jedno, kdyby to bylo například v roce 2014?

Mně je to jedno. Skutečně to máme udělat jenom podle toho, zda už budeme připraveni a zda to bude výhodné.

K přijetí eura jsme se už zavázali v přístupové smlouvě k Unii. Zeptám se jinak: potřebujeme vůbec euro?

V určité fázi euro usnadňuje život v Evropské unii.

Jaký máte osobní vztah k euru, protože část roku trávíte v Bruselu či Štrasburku?

Neutrální. Osobně to vůbec neprožívám. Peníze jsou pouze vyjádřením nějaké ekonomické hodnoty.

Po všech těch zkušenostech s Evropskou unií, hlasoval byste v referendu opět pro náš vstup?

Ano, protože se teď ukazuje, že je možné věci v Evropě ovlivňovat. Mě to těší a baví. Má to smysl a podařilo se nám smýt i nálepku Antievropanů. Ta slova o tom byl jen balast.

Autor: Viliam Buchert

www.ods.cz

**ROZHOVOR S EUROPOSLANCEM JANEM ZAHRADILEM (ODS)
PRO ČASOPIS EKONOM
BUDIŽ, DOHODNĚME SE. ALE NE ZA CENU SLABŠÍHO ČESKA!
(24.5.2007)**

Klíčové je hlasování kvalifikovanou většinou. Můžeme usilovat o změnu navržených pravidel nebo žádat, aby EU nezasahovala do rizikových politik, říká vyjednávač a europoslanec za ODS Ing. Jan Zahradil.

Z berlínské schůzky národních vyjednávačů pro přípravu nové evropské smlouvy vyplynulo, že je buď možné vypracovat nový dokument na základech původního textu, nebo modernizovat platné smlouvy o EU a nic nového nepsat. Chcete A, nebo B?

To je pouze formální stránka věci. V této záležitosti je vláda ochotna přistoupit na jednu i druhou pozici. Nás přednostně zajímá obsah.

O co budete bojovat nejvíce?

Zásadní, a také nejtěžší, bude pro nás nastavení hlasovacích procedur v Radě EU.

Proč?

Protože je prokazatelné, že podle návrhu ústavní smlouvy bychom přišli proti současnosti přibližně o třetinu hlasovací váhy. To se musí nějak vykompenzovat.

Jakým způsobem?

Možnosti jsou dvě. První je vymyslet nějakou novou formulaci kvalifikované většiny. To je obsahem tzv. jagellonského kompromisu, se kterým přišli Poláci. Na jeho základě by se náš podíl zvýšil na úroveň smlouvy z Nice, Polsko a Španělsko by zůstaly na svých. Vytvořila by se tak situace, kdy by už nehrozil diktát tří či čtyř velkých států, které by vždy nakoupily několik hlasů od malých zemí a vytvořily hlasovací většinu. Není to ani smlouva z Nice, ani euroústava. Něco mezi tím. Nebo za druhé, pokud se toto nepodaří, hledat možnost, jak se nepřipojit k některým opatřením na úrovni celé Unie.

Které z těchto cest dáváte přednost?

Polská cesta má výhodu, že když se po ní vydáme, tak už to budou dva státy, které žádají o otevření problému kvalifikované většiny. A třeba Španělsko se netají: my tento problém hlasování otevírat nechceme, ale když to uděláte, přidáme se.

Když tento tlak selže, čeho docílíte tím, že se budete snažit, aby se dalo vycouvat z některých společných rozhodnutí?

V situaci, kdy máme nejasně definované sdílené kompetence, pokud jde například o ochranu spotřebitele či životního prostředí, vzniká velké nebezpečí, že můžeme být přehlasováni. Že se bude v Česku vytvářet ekonomické prostředí, které nebude zcela v souladu s tím, co by chtěla domácí vláda.

Proč je riziková právě ochrana spotřebitele a ekologie?

O ochraně spotřebitelů a životního prostředí mluvím také proto, že v obou případech jde o módní způsob jak sahat do ekonomiky. Když zpřísníte předpisy pro výrobu některých potravin a jejich výrobcům uložíte povinnost uvádět na obalu další

parametry, zvýšíte jim náklady. Takové věci se nedějí náhodou. Typickou ukázkou je evropské opatření o chemickém průmyslu Reach.

Ukázkou čeho?

Tato směrnice o testování látek vznikla podle mne ve spolupráci velkých průmyslových gigantů západní Evropy a evropských institucí. Jedním z jejich cílů bylo ukázat, že se EU stará o životní prostředí. Stejně tak šlo o vyčištění trhu od menších firem, zejména těch středo- a východoevropských. A ztížit pozici exportérů ze zemí mimo EU, například Japonska.

Česká strana dokonce prosazuje, aby bylo možné převádět některé unijní kompetence zpět na členské státy...

Odvoláváme se na princip subsidiarity, podle něhož by každá kompetence měla být spravována na úrovni, kde to je nejefektivnější. A jsme přesvědčeni, že ne všechny kompetence, které si EU přivlastnila, jsou spravovány nejlépe. Řadu z nich by určitě bylo možné vrátit zpět na národní úroveň. Pokud by stát či jejich skupina měly pocit, že nějaká kompetence na evropské úrovni není dobře spravována, měly by mít právo požádat EK, aby celou věc přezkoumala a některou kompetenci případně vrátila na národní úroveň.

Narážíte na nějakou konkrétní politiku?

Hodně prostoru pro vracení pravomocí bude s reformou zemědělské politiky.

Co se bude dít nyní? Do Evropské rady, která má rozhodnout, zbývá zhruba měsíc...

Určitě je dál o čem se bavit. My vyjednači jsme svoji misi ukončili, ale je možné, že bude ještě jeden doladovací mítink. Času moc nezbyvá. Evropská rada zasedá 21. a 22. června. Předpokládám, že kancléřka Merkelová rozjede kolo bilaterálních jednání na úrovni premiérů a bude s nimi diskutovat o jednotlivých možnostech. Finální dohody vzniknou až na jednání rady. To bude dlouhé. Výsledkem, aspoň jak si to Německo představuje a my proti tomu nic nemáme, bude jakási smlouva o smlouvě budoucí. Z Rady nemůže vypadnout žádné paragrafované znění smlouvy. Předpokládám, že summit stanoví přesné politické zadání, jak by nová smlouva měla vypadat. Co se nechá být, co se otevře k dojednávání a kam a jakým způsobem se to má dopracovat.

A když se to povede?

Na podzim by měla následovat mezivládní konference za portugalského předsednictví. Tam se vše přepíše do paragrafů a odsouhlasí. Koncem letošního či počátkem dalšího roku se dokument podepíše a nanovo se rozběhne ratifikační proces. Každý stát se podle svých národních potřeb a zvyklostí rozhodne, zda je nutné referendum či nikoli. Na ratifikaci bude rok či rok a půl. Je tu vize, že vše bude hotovo do evropských voleb v roce 2009. Nám to vyhovuje, protože za českého předsednictví bychom se už nemuseli o smlouvu starat.

Původně jste o žádném datu nemluvili a tvrdili, že není kam spěchat...

Kdyby nebyla vůbec žádná smlouva, tak se z toho nezblázníme. To jiní vytvářejí dojem, že ji potřebujeme. V Berlíně jsem řekl, že hysterickou rétoriku o tom, že jsme pod časovým tlakem, nemůžeme přijmout. A je zbytečné vytvářet dojem hrozící katastrofy - že když smlouva nebude, tak se EU zhroutí. Tak to není. Když ale začala

řada členských států vytvářet pocit nedostatku času a naléhat začaly Evropská komise a Evropský parlament, protože by jim ústava zvedla pravomoci a kredit, tak jsme ochotni vyjít jim vstříc.

Navzdory všem výhradám k euroústavě?

Ano. Bylo by dobré se konečně domluvit. Zbavili bychom se jednoho letitého evropského problému, třebaže se někomu může zdát, že jde o problém umělý a že by se Evropa měla zabývat něčím užitečnějším, než je sepisování nové smlouvy. To vše ale neznamená, že se původní návrh euroústavy přejmenuje, zabalí do nové obálky a všichni se budeme tvářit, že je to něco úplně jiného. To nejde.

Co udělá česká vláda, když své požadavky neprosadí?

Existují limity, které překročit nemůžeme. I nizozemští a britští vyjednavací říkají, že dohoda buď bude, nebo ne. Neexistuje povinnost se dohodnout. V obsahových věcech uhnout nemůžeme. Hlasování kvalifikovanou většinou je pro nás klíčovou věcí, a tu musíme jedním či druhým způsobem vyřešit.

Autor: Josef Pravec, Igor Záruba

www.ods.cz

**PROJEV PŘEDSEDY VLÁDY ČR MIRKA TOPOLÁNKA
NA 14. SETKÁNÍ PREZIDENTŮ STŘEDOEVROPSKÝCH ZEMÍ
V BRNĚ
(25.5.2007)**

Velice si vážím toho, že mohu vystoupit na tomto fóru, které hostí prezidenty středoevropských zemí. Vítejte v Brně, přátelé. A těší mě, že pojem střední Evropa právě zde a právě teď nabývá skutečného významu. Vždyť z původní schůzky čtyř hlav států v Salzburgu se postupně stalo setkání, kterého se dnes v Brně účastní 18 prezidentů. Budí to téměř dojem, že se střední Evropa zvětšuje. Pravdou bude spíše, že se zvětšuje význam této akce a chuť se jí zúčastnit.

Pro Českou republiku je ctí být hostitelem této úctyhodné společnosti. Společnosti, která je svým způsobem unikátní. Od počátku nebylo cílem hlav států vytvořit novou multilaterální instituci, ale místo a prostor k diskusi, k otevřené výměně názorů a zkušeností.

Jedinečnost tohoto fóra dále spočívá také v tom, že se zde setkávají představitelé starých i nových členských zemí EU a také zástupci zemí, které jsou dosud mimo unii.

Máme tedy možnost otevřeně si promluvit o problémech, které nás trápí v Evropě, ve střední Evropě, v EU. Máme možnost, na základě naší zkušenosti, upozornit dosud nečlenské země na chyby, kterých jsme se my sami dopustili. Je užitečné promluvit si i o tom, jaké jsou názory a situace těch, kteří se chtějí stát členy evropského společenství a stojí před jeho branami. Mám pocit, že až příliš debat na téma evropské spolupráce a dalšího rozšíření se vede směrem opačným. Naslouchejme názorům zemí, jejichž pohled a názory nejsou ještě zatíženy a zaslepeny konvencemi a každodenní rutinou unijní politiky. Tak jako my jsme přinesli do EU nový vítr, nové pohledy, jinou zkušenost z posledních desetiletí a podle mého hlubokého přesvědčení i novou kvalitu, tak i oni naši diskusi nepochybně obohatí.

Pro Českou republiku znamená toto setkání příležitost, jak aktivně přispět do celoevropské debaty, ukázat, že jsme připraveni nést svůj díl odpovědnosti za osud kontinentu a pomáhat ostatním tak, jako dříve jiní pomáhali nám.

Součástí této odpovědnosti jsou i témata, která jsou pro zahraniční politiku ČR stěžejní a o kterých chci dnes promluvit: Obrana kontinentu před raketami nesoucími zbraně hromadného ničení a příprava českého předsednictví v EU.

Co se týká protiraketové obrany, my nyní vedeme velice širokou a odpovědnou celospolečenskou diskusi doma i odbornou v NATO o všech geopolitických, bezpečnostních, ekonomických, zahraničně i vnitropolitických, právních, vojenských a zdravotních aspektech tohoto kroku.

Zdůrazňuji, že bychom tuto debatu ani nezačali, kdyby už na jejím počátku nebylo jasné, že obrana Evropy proti raketám tzv. darebáckých států je nutným krokem, který významně zvýší bezpečnost nejen naší, ale i našich evropských spojenců a sousedů. Ostatně Rusko činí totéž.

Připadá mi rozumné, v logice posledních mírových kroků na jedné straně a nové hrozby terorismu na straně druhé, spíše než se vzájemně strašit rozsáhlými arzenály jaderných útočných hlavic, instalovat obranu proti nim. Připadá mi rozumnější nahradit na západní Evropu namířené rakety SS 20 systémem kolektivní obrany proti náhodným i organizovaným, fakticky ale teroristickým útokům.

Ale snad ještě důležitější, speciálně pro nás, je symbolická rovina tohoto rozhodnutí. 30. června 1991 opustila tehdy ještě československé území noha posledního sovětského okupanta. Tehdy jsme po svobodě v listopadu 1989 získali i skutečnou nezávislost. 12.března 1999 jsme vstoupili do NATO a získali tak bezpečnostní garance kolektivního charakteru. Datum ratifikace smlouvy s USA o umístění výsostně obranného prvku protiraketové obrany, toto dobrovolné, svobodné rozhodnutí, bude završením procesu znovuzískané svobody a odpovědnosti za tuto svobodu.

Ochota podílet se na společné obraně je výrazem onoho dospění České republiky, která se tak ze země pasivně přijímající záruky bezpečnosti od jiných, stane státem, který se sám aktivně podílí na zajišťování bezpečí pro druhé. Státem, který plní své spojenecké závazky. Státem, který cítí svou spoluzodpovědnost. Státem, který vnímá nová globální rizika a je jim připraven s přáteli a pro přátele čelit.

Jestliže podíl na protiraketové obraně pomáhá naplňovat jeden ze dvou základních cílů původního Společenství uhlí a oceli, jehož padesátileté výročí jsme nedávno oslavili a to: zajištění míru a bezpečí – pak na ten druhý cíl – cestu k prosperitě – se chceme zaměřit v našem předsednictví EU v první polovině roku 2009.

Jsme přesvědčeni, že původní záměr, který stál na počátku evropské integrace, je stále platný. Že je třeba i nadále pokračovat v odstraňování veškerých bariér, které brání uplatňování plné svobody občanů, které brání rozvíjení obchodu, které brání podnikání.

Proto jsme zvolili motto našeho předsednictví: Evropa bez bariér.

Chceme bourat bariéry, které stále dělí kontinent. Chceme, aby nebyly rozdíly mezi starými a novými zeměmi v přístupu ke čtyřem základním svobodám EU. Omezení, která jsou vůči novým zemím praktikována, nemají racionální ekonomický základ, ale jsou výsledkem iracionálních obav a předsudků.

Chceme, aby dveře do unie byl otevřeny pro všechny, kteří splní příslušná kodaňská kritéria (a my víme, jak jsou tvrdá). Jde zejména o země západního Balkánu, východní Evropy a Turecko.

Chceme, aby Evropská unie dále rozvíjela svou politiku sousedství, v jejímž rámci získají nečlenské země nejen přístup ke společnému trhu, ale přispějí k bourání i těch dalších bariér, zejména kulturních, psychologických.

Chceme, aby pokračovala liberalizace vnitřního trhu EU, aby se omezila zbytečná byrokracie, regulace a vysoké daně, které jsou bariérami v podnikání. Potřebujeme

zvýšit inovační schopnost a konkurenceschopnost evropských firem, aby obstály v globální soutěži.

Chceme bránit vytváření nových bariér a sfér vlivu v oblasti energetické bezpečnosti. Je v zájmu všech evropských zemí nedovolit, aby se energetická politika stala nástrojem prosazování zájmů velmocenské zahraniční politiky.

Chceme rozvíjet regionální spolupráci. Jejím úspěšným výsledkem dosaženým v rámci Visegrádské čtyřky a dále spoluprací s dalšími novými zeměmi bude rozšíření Schengenského prostoru v původním termínu.

Chceme bourat bariéry v vztahu k třetím zemím v rámci WTO. Jde zejména o reformu společné zemědělské politiky, která zatěžuje rozpočet EU a brání zemím třetího světa v přístupu na trh unie.

Když to vše stručně shrnu, chceme v evropském prostoru bourat bariéry nejen politické a ekonomické, ale i kulturní a psychologické.

Jsem si vědom toho, že ne vše, co jsem zde řekl, bude přijímáno všemi kladně a bez námitek. Ale od toho zde přeci jsme, abychom otevřeně diskutovali, abychom se snažili identifikovat příčiny případných rozporů a pak se je snažili odstraňovat.

My nutně v Evropě potřebujeme novou dynamiku, potřebujeme nové impulsy rozvoje. Bez upřímné debaty, bez odvahy změnit ustálená schémata, se ale nikdy nepohneme vzhůru. Výstižně a krátce to řekl Winston Churchill: Draci stoupají proti větru – nikoli po větru. Vytvořme tedy společně ze střední Evropy tohoto evropského draka, garanta bezpečnosti a tahouna budoucí prosperity! Děkuji vám za pozornost a přeji vašim diskuzím dobrý vítr.

Úřad vlády ČR

**PROJEV PŘEDSEDY VLÁDY ČR MIRKA TOPOLÁNKA NA U.S. MISSILE
DEFENCE IN EUROPE: CONSEQUENCES FOR THE TRANSATLANTIC
RELATIONS KONANÉ NA MZV ČR
(31.5.2007)**

Musím říci, že toto není mé první vystoupení k protiraketové obraně. A zdaleka také nebude poslední. Považuji to za důkaz, že něco není v pořádku. Něco není v pořádku, když tak samozřejmý krok vzbuzuje tolik negativních emocí a zbytečných politických šarvátek.

Já jsem již mnohokrát říkal, že budování antibalistického štítu je v zájmu bezpečnosti celé Evropy. A budu to opakovat znovu a znovu, tolikrát, kolikrát to bude potřeba.

Jak řekl první americký prezident George Washington: Být připraven na válku je neúčinnější způsob, jak uchovat mír. Tato slova stále platí. My chceme být připraveni na obranu, nikoli na útok. Proto také máme ministerstvo obrany, nikoli války.

My nyní vedeme velice širokou a odpovědnou celospolečenskou diskusi doma i odbornou v NATO o všech geopolitických, bezpečnostních, ekonomických, zahraničně i vnitropolitických, právních, vojenských a zdravotních aspektech tohoto kroku.

Nicméně nechci se v této chvíli zabývat detaily této diskuse. Všechny potřebné údaje o vyjednávání i známé technické informace jsou volně k dispozici všem, kteří o ně mají zájem. Stejně jako obsáhlá stanoviska členů vlády přednesená v parlamentu i jinde.

Nyní se chci soustředit na základní sdělení. Na to, co já jako předseda vlády pokládám za podstatné ve spojení protiraketové obrany a severoatlantické spolupráce.

Já si ve skutečnosti nemyslím, že tady jde v první řadě o radar a deset interceptorů. To opravdu není až tak podstatné. Jde především o vyjádření svobodné vůle k obraně. Bez radaru nakonec může Evropa přežít. Ale bez vůle k obraně je s naší civilizací konec.

Jednání o protiraketovém deštníku – a já nyní nepředjímám, jak dopadnou, ať na české, či na americké straně – mají pro mě tři hlavní významy: morální (který jsem právě naznačil), geopolitický a národní.

Morální výzva je srozumitelná a jasná: Pokud nebudeme ochotni přijmout v zájmu obrany euroatlantického prostoru takovou maličkost, jakou jsou prvky protiraketové obrany, jak se dokážeme postavit těžším výzvám, které mohou přijít?

Náš svět není bezpečný. A bude pro nás bezpečný tím méně, čím více se v evropských zemích bude rozmáhat pocit, že není třeba se starat o obranu. Pocit, že nám vlastně nic nehrozí. A pokud ano, měl by se o naši bezpečnost postarat někdo jiný.

Protiraketová obrana je takovým malým testem. Testem bezbolestným, protože jde o relativně malá zařízení s pár vojáky, do kterých nemusíme investovat ani korunu, protože jsou placená vládou Spojených států.

Když to srovnám s mnohatisíčovými základnami US Army, US Air Force a US NAVY po celé Evropě, jde opravdu o maličkost. Zatímco však tyto základny byly Evropany přijaty vesměs kladně, protiraketová obrana naráží na tuhý odpor.

V čem je ten problém? O tom by se dalo diskutovat hodiny. Já ale myslím, že základ potíží má jednoho společného jmenovatele: mizející vůli k obraně, obraně svobody.

Po druhé světové válce, kdy Američané již podruhé přijeli zachránit Evropu, si obyvatelé svobodného světa přáli, aby je chránili již napořád. A americkým vojákům se také podařilo odradit Říši zla od rozpoutání nové války. Tím zachránili starý kontinent potřetí.

S koncem studené války však zmizel jasně definovaný nepřítel. Mnoho lidí podlelo falešnému dojmu, že nastal konec historie, že liberální demokracie už nemůže nikdo a nic ohrozit. A Evropu neprobudilo z tohoto růžového snu ani 11. září, ani Madrid, ani Londýn.

Takto vypadá začátek konce každé civilizace, jakkoli byla mocná. Začíná iluzí o tom, že prožívá zlatý věk, který nedokáže nic narušit. I kdyby to v dané chvíli byla pravda, rezignace na vlastní obranu dříve či později způsobí zkázu. Nevidím žádnou šanci, že by Evropa tomuto tisíciletém axiomu dokázala uniknout.

My prostě musíme ukázat, že jsme ochotni euroatlantický prostor bránit. Že jsme připraveni bránit naše hodnoty. Zatím jsme udělali málo v boji s terorismem, neučinili jsme nic na obranu svobody slova v našem vlastním domě – a nyní řada z nás zpochybňuje základy našeho spojení v NATO. Toto je cesta do pekel.

Pokud jsme spojenci v NATO, musíme být zkrátka připraveni převzít odpovědnost za kolektivní obranu. Tím se dostávám k druhému významu jednání o protiraketové základně. Je jím geopolitické rozhodnutí. Potvrzení naší příslušnosti k euroatlantickému prostoru.

Euroatlantická spolupráce vyplňuje onen „podivný prostor“ mezi Německem a Ruskem, jak se vyjádřil vojevůdce Wellington. Díky této spolupráci nežijí národy střední Evropy ve vakuu. Ve vakuu, které se velmoci snaží nějak vyplnit.

Tento geopolitický faktor, a nic jiného, je příčinou protestů Ruska proti radaru v Česku a základně v Polsku. Každému, kdo se nad věcí jen minimálně zamyslí, musí být přeci jasné, že tato zařízení nepředstavují pro Rusko žádné ohrožení.

Ostatně ani samotné NATO, proti jehož rozšiřování na východ Rusko rovněž protestovalo, neznamená pro Moskvu žádné ohrožení. Spíše naopak, přibližuje k jeho hranicím prostor míru, bezpečí a stability.

Rusko tedy není ohroženo vojensky. Cítí se však ohroženo ve své nově nalezené velmocenské politice. Cítí šanci, že když se mu podaří vetovat vznik základny, když

tvrdou rétorikou vnese mezi spojence zmatek, posílí svou pozici a oslabí euroatlantické společenství.

Rusko v posledním desetiletí minulého století vyklízelo své evropské pozice. Nejprve jeho vojáci odešli z postkomunistických zemí. Pak byly tyto země postupně integrovány do NATO. Nyní, když v Evropě ochabla vůle k obraně, cítí Rusko šanci tento proces zvrátit, či alespoň zpochybnit.

My ale přece nechceme patřit opět do sféry ruského vlivu. Nechceme patřit do prostoru zemí, které když chtějí zajistit vlastní obranu, musí se ptát Ruska na svolení.

V rámci NATO máme s Ruskem minimálně rovnoprávné postavení, v řadě věcí s ním rádi budeme spolupracovat a rozhodně s ním chceme vést dialog. Ale své vnitřní záležitosti si budeme rozhodovat sami. Naši nedávno nabytou svobodu si nechceme nechat omezovat.

Je na Rusku, zda chce být spojencem, zda chce přispívat ke kolektivní bezpečnosti, nebo naopak.

A to je třetí význam spolupráce na protiraketové základně. Náš národ 30. června 1991, kdy odešel poslední sovětský okupant, získal opět skutečnou nezávislost. Když jsme 12. března 1999 vstoupili do NATO, stali jsme se součástí společenství, které nám dává záruky obrany této nezávislosti a svobody.

Až k těmto datům přibude, jak pevně věřím, datum ratifikace smlouvy s USA o protiraketové obraně, staneme se zemí, která je připravena nezávislost a svobodu - svoji i spojenců - také bránit. To je otázka národní hrdosti a odpovědnosti za osud vlastní i za osud spojenců.

To jsou tedy tři zásadní důvody, které mě vedou k podpoře jednání o protiraketové obraně.

Vidíte, že jsem ani nemluvil o konkrétních hrozbách z oněch takzvaných „darebáckých“ států. Nemluvil jsem o konkrétních podmínkách, které si klademe pro umístění radaru. Nemluvil jsem o hromadě technických podrobností ani o vnitropolitických konsekvencích.

Toto vše jsou otázky, které jsou samozřejmě vrcholně důležité pro získání podpory veřejnosti. A my s českou veřejností i s opozicí povedeme férový dialog. Chceme hrát s otevřenými kartami. Chtěl jsem však využít příležitosti tohoto fóra, abych mluvil o našich cílech, nikoli jen o prostředcích.

Jsem přesvědčen, že je správné projevit svobodnou vůli k obraně. Ostatně dokud byla ČSSD u moci, jednala stejně – jen se to bála občanům otevřeně říci.

Jsem si jist, že protiraketová obrana je čistě obranným projektem, který neohrožuje nikoho, ale kříží plány teroristů a darebáckých států.

Pevně věřím, že protiraketová obrana zvýší bezpečnost České republiky, našich spojenců a dalších evropských zemí. Jinak bychom v jednáních vůbec nepokračovali.

Vůle k obraně je zároveň vůlí po svobodě. Rádi zapomínáme na to, že svoboda není samozřejmým statkem, ale výsledkem boje a ochoty ji bránit.

Mnozí se nás snaží strašit. Říkají nám, že stavba radaru z nás učiní cíl možného útoku. Prý to není bezpečné. Jak ale řekl americký politik, diplomat, přírodovědec a filosof Benjamin Franklin: Ten, kdo se ve jménu bezpečnosti vzdává svobody, nezaslouží si ani svobodu ani bezpečnost. Myslím, že to je ta nejlepší odpověď na závěr.

Úřad vlády ČR

**MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH
VĚCÍ**

**VYJÁDŘENÍ MZV ČR
K SITUACI S PŘEMÍSTĚNÍM POMNÍKU V ESTONSKU
(4.5.2007)**

MZV ČR je znepokojeno způsobem, jakým ruská strana vyjadřuje svůj nesouhlas s přemístěním pomníku obětem druhé světové války z řad Rudé armády v Estonsku. Úcta vůči všem obětem, které padly v boji proti nacistické okupaci, je nedělitelná. Zabezpečení důstojného pohřebiště však patří mezi úkoly suverénních států.

MZV ČR zastává hluboké přesvědčení, že právem a povinností každého státu je vyrovnávat se s vlastní minulostí samostatně. Nátlak jiného státu je zpravidla kontraproduktivní a neprospívá historické sebereflexi žádné ze zúčastněných stran. Pohrůžky, k nimž se ruská strana uchyluje, nikterak neodpovídají partnerským vztahům, která má Ruská federace s Evropskou unií a NATO, resp. jejich členskými státy. Nemělo by přitom být ani v zájmu Ruské federace, aby minulostní politika zatížila aktuální vztahy s Estonskem i do budoucna.

MZV

**TISKOVÉ PROHLÁŠENÍ MZV ČR
KE JMENOVÁNÍ SEVEROIRSKÉ VLÁDY
(9.5.2007)**

MZV ČR uvítalo sestavení nové severoirské vlády dne 8. května 2007. Jedná se o úspěšné zakončení dlouholetého procesu, který je výsledkem společného úsilí britské a irské strany a ochoty ke kompromisu obou doposud zneprátelených severoirských stran.

Závazek unionistů a nacionalistů ke spolupráci zajisté přispěje k rychlému politickému i ekonomickému rozvoji Severního Irska. MZV ČR vyzdvihuje tento úspěch jako příklad pro řešení letitých sporů mezi skupinami různého vyznání, etniky a kulturami.

MZV

**VÝROČNÍ PŘEDNÁŠKA MINISTRA ZAHRANIČÍ ČR
V ASOCIACI PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY V PRAZE
PRIORITY ČESKÉ ZAHRANIČNÍ POLITIKY
(10.5.2007)**

V úvodu byla ministrem Schwarzenbergem zdůrazněna nutnost kontinuity a konzistentnosti zahraniční politiky ČR (ZP) a také potřeba prezentovat ČR na mezinárodní scéně jako spolehlivého partnera.

Euroatlantický prostor: ČR je jednou z mála evropských zemí, kde se za dobu posledních zhruba 40 let neaktivizovaly výrazně anti-americké tendence. V zahraniční politice tak hraje zásadní roli podpora euroatlantického spolenectví. Dnešní svět není ve stadiu (Fukuyamova) „Konce historie“, neustále vznikají nové bezpečnostní hrozby, na něž je třeba reagovat.

Sousední státy: Pro ČR jsou z geopolitického hlediska klíčové vztahy se sousedními státy. Postavení ČR na mezinárodní scéně je ve srovnání s první republikou relativně malé, což se odráží také v tom, že dnes - narozdíl od první republiky - nelze spoléhat pouze na privilegované vztahy s USA, Velkou Británií či Bruselem.

Aspirace na (nestálé) členství v RB OSN v letech 2008-2009: Podobně jako v případě předsednictví EU to znamená nutnost zabývat se mezinárodně-politickými problematikami přesahujícími obvyklý horizont našich ZP úvah. Zároveň jde o příležitost prezentovat ČR v celosvětovém kontextu. O členství v RB nadále usilujeme, výsledek je ovšem prozatím nejasný.

Lidská práva a svobody: Jde o konstantu české zahraniční politiky posledních cca 10 let, zároveň příležitost („naší adekvátní niku“), jak se na mezinárodní scéně profilovat a získávat tím větší respekt (srovnání s Norskem a jeho rolí prostředníka v mezinárodních sporech). Zdůrazněna nedělitelnost lidských práv, potřeba otevírat tuto problematiku i při jednáních s velkými partnery, kontinuita (ČR jako národ Komenského, Masaryka a Havla).

Evropská dimenze: Je pro nás prvořadá. Usilujeme zejména o dokončení reformy institucí EU do r. 2009. Odkaz na koaliční ujednání z 3. 4. 2007: Výhodiskem k jednání o Evropské ústavní smlouvě je původní návrh, cílem zjednodušený a čitelnější text bez ústavních symbolů a nových kvazi-státnických funkcí (např. evropský ministr zahraničních věcí). Spolupráce v EU nemá směřovat k vytvoření „Spojených států evropských“ (v případě USA se např. taková politická integrace neobešla bez jednotného jazyka ale ani bez občanské války). „Otcové zakladatelé“ EU byli v tomto až příliš optimističtí. Ve skutečnosti je třeba mnohem delšího časového horizontu (100 let) a také generační obměny.

Hlasování v EU - Jsme proti snížení váhy hlasu ČR při rozhodování v EU (ve srovnání se smlouvou z Nice). Společná pozice s Polskem. Doufáme v kompromis, ale nebude to lehké.

Oboustranný přesun kompetencí mezi EU a členskými státy - V průběhu evropské integrace nebyl beze zbytku dodržen princip subsidiarity. Do kompetence Bruselu (společných evropských politik) se tak vedle otázek, které přísluší EU (např. energetika), dostala témata, která tam nepatří (např. regulace produkce sýra či

kořalky). Dílem různých lobby (průmyslových i odborových aj.) došlo v průběhu integrace k „zabetonování“ určitých slabých stránek, což se odráží např. v neefektivnosti rozhodovacích procesů.

Evropská identita - V současnosti můžeme pozorovat odcizení občanů od EU, nedochází k tomu ani tak u nás jako spíše v případě „starých“ členských států (viz např. Rakousko).

Lidská práva (LP) - Třeba nadále pracovat na půdě EU pro odstranění dvojích standardů. Z hlediska ústavní smlouvy možno maximálně zjednodušit, např. pouhým poukazem na Evropskou konvenci o LP.

Rozšiřování EU - ČR prosazuje jasná kritéria pro další rozšíření EU (na bázi Kodaňských kritérií). ČR - narozdíl od některých velkých evropských států - rozhodně podporuje přijetí do EU států z regionu západního Balkánu. Nepodaří-li se to v nejbližší době, můžeme tím založit problém obdobný jako v 19. století („balkánský sud střelného prachu“). Rakousku, Slovensku a Maďarsku je toto zřejmé, státy geograficky vzdálenější tomu ale nevěnují dostatečnou pozornost.

Cílem reforem EU musí být zvýšení evropské bezpečnosti a konkurenceschopnosti. Je iluzí, že současná Evropa dosahuje na mezinárodní scéně postavení srovnatelného např. s Japonskem, Čínou či Indií... Na evropském kontinentu není např. univerzita srovnatelná svou úrovní s prestižními univerzitami americkými... Třeba se také připravit na to, že bezpečnostní záruky minulosti v Evropě nejsou zárukami budoucnosti. Nutno rozvíjet 4 základní svobody pohybu v rámci EU (včetně našeho vstupu do Schengenského prostoru v r. 2008). Věda a výzkum musí patřit mezi evropské strategické priority...

Zastřešující prioritou české ZP ve vztahu k EU je „Evropa bez bariér“.

Dotazy a odpovědi:

K možnému stažení českých vojáků z Iráku a k mírotvorné ZP obecně? Armáda ČR dělá v Iráku a Afghánistánu dobrou práci. Hodně se tam také učíme. Vojáci se ze svých misí vracejí na kvalitativně mnohem vyšší úrovni.

K nedostatečné přípravě na předsednictví ČR v EU zejména v personální oblasti, proběhnuvším „čistkám“ na ministerstvech apod.? Dotaz se dotýká personální, nikoliv zahraniční politiky, která je tématem dne. Za naše předsednictví je navíc odpovědný místopředseda vlády Vondra, nikoliv já. Na MZV za mého působení k žádným čistkám nedošlo, někteří lidé nicméně odešli za mého předchůdce.

K možné dlouhodobější změně kurzu zahraniční politiky, k novým prioritám? Po třech měsících na MZV nejsem všeuměl, stále se mnoho učím. Až to vše pochopím a bude-li to třeba, něco udělám. Prozatím však máme dost práce s prioritami, které jsem již uvedl. Nicméně narozdíl od N. Sarkozyho, který právě zdůraznil svůj záměr rozvíjet evropskou středomořskou politiku, kladu větší důraz na evropskou politiku směrem na východ.

K osudu Kosova? Společně s dalšími evropskými státy podporujeme Ahtisaariho návrh a věříme, že jej RB OSN schválí. Úplná nezávislost Kosova je nevyhnutelná, zároveň ovšem osobně na mezinárodní scéně podporuji velkou vstřícnost vůči Srbsku (vyvažování a „zachovávání důstojnosti Srbska“). Shodují se v tomto např. s postojem Rakouska (Schüssel).

K západnímu Balkánu a možnosti jeho integrace po vzoru EHS? Jedná se o zcela jiný historický kontext, než byl v případě poválečné Evropy. Balkánské státy si nejsou dostatečně vědomy vlastní porážky (jako bylo Německo) ani potřeby kooperace či dokonce integrace.

K rozporu mezi programem Strany zelených a praktickou zahraniční politikou, zejm. v otázce radaru anebo jaderné energetiky? Je třeba uvědomit si, že ministr zahraničních věcí v podstatě plní roli „exportního ředitele firmy s názvem ČR“. Jako člen vlády navíc zastupuje společný zájem vládní koalice, který vychází z dohody koaličních stran. Hledání kompromisu je někdy velmi obtížné, nicméně pracujeme na tom velmi intenzivně a díky velkému přispění zejména poslance Ondřeje Lišky se nám daří kompromis nalézat. Velkou zásluhu na dohodách v rámci „K9“ nese spíše než já právě O. Liška. Ve věci radaru se ovšem v souladu s postojem SZ zasazují o jeho začlenění do rámce NATO, a činím tak na mezinárodním poli velmi tvrdě.

K ZP postojům V. Klause a možnosti kandidovat na post prezidenta ČR? I prezident v souladu s ústavou ČR vytváří ZP.

S V. Klausem, A. Vondrou a M. Topolánkem se pravidelně na Hradu scházíme a dokážeme se dohodnout, přestože spolu jistě nesouhlasíme ve všem.

K rozporu mezi principy demokratické politiky a prosazováním výstavby radaru proti vůli většiny občanů ČR? Jsem přesvědčený, že radar je dobrá věc a že také hrozby, před nimiž nás má chránit, jsou reálné (zejm. v případě Íránu). Prosazují postoje ČR jako spojence členských zemí NATO včetně USA. Zároveň nesu za ZP zodpovědnost. Dvě z celkem čtyř smluv mezi ČR a USA musí být schváleny parlamentem a podepsány prezidentem. Tedy, buď se mi podaří s mým postojem před parlamentem obstát, anebo ne. Pak ztroskotám. V zásadě nejsem odpůrcem referenda. Ovšem snaha předkládat toto téma k rozhodnutí veřejnosti vnímám jako zbavování se vlastní politické zodpovědnosti ze strany některých poslanců.

K tématům českého předsednictví, která by mohla zvýšit prestiž ČR? Patří mezi ně vzdělanost, věda a výzkum. Dále zemědělská politika a její zefektivnění. V tomto jsme do velké míry solidární s Polskem.

K aktuální činnosti v oblasti lidských práv, dvojích standardů v přístupu k některým velkým státům či malým státům s velkým spojencem? Soustřeďuji své úsilí především na Kubu. Hospodářské embargo nepovažuji za správné, zdůrazňuji naopak politický tlak. A to, pokud možno, vahou celé EU - bez dvojích standardů a bez specifických postojů Španělska. Dále odmítám např. také situaci na Guantánamu, to zde mohu otevřeně přiznat. Vždy je ovšem důležité uvědomit si, máme-li v určité věci vůbec šanci něco posunout či změnit.

K současným bezpečnostním postojům Ruska? Prezident Putin jednoznačně usiluje o to, aby „vrazil klín“ mezi evropské státy a rehabilitoval tak ZP ambice Ruska. Aspiruje na mezinárodní postavení srovnatelné se SSSR, což je ovšem nereálné.

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) je nevládní organizace, založená za účelem vzdělávání a výzkumu v oblasti mezinárodních vztahů a české i evropské zahraniční a bezpečnostní politiky. Její počátky sahají do roku 1995. Pomocí řady projektů působí na celé spektrum české společnosti, dlouhodobě podporuje zájem občanů

České republiky o mezinárodní dění a poskytuje jim informace nezbytné pro utváření vlastního názoru na současné mezinárodní problémy.

Činnost AMO je založena na dvou základních pilířích: vzdělávání a výzkumu. Tyto dva pilíře jsou následovány řadou dalších, vzájemně se doplňujících, projektů. Hlavním vzdělávacím programem je Pražský model OSN, který byl v akademickém roce 2005/06 pořádán již po jedenácté. Druhý pilíř je od roku 2003 reprezentován Výzkumným centrem AMO, jež zpracovává analýzy a studie obsahující i doporučení pro konkrétní řešení aktuálních problémů.

www.diplomacie.info

**VYJÁDŘENÍ MZV ČR
K CHYSTANÝM BLOKÁDÁM HRANIČNÍCH PŘECHODŮ
(10.5.2007)**

MZV ČR bere s politováním na vědomí informaci o chystané blokádě 12 hraničních přechodů, k níž má podle informací hornorakouské iniciativy Atomstopp Österreich dojít dne 11.5. 2007.

MZV ČR připomíná, že Česká republika poskytuje Rakousku v mezinárodním měřítku zcela nadstandardní množství informací o jaderné elektrárně Temelín. MZV ČR proto vyjadřuje své zklamání nad tím, že odpovědné rakouské úřady opakovaně umožňují, aby pro vyjádření názoru jedné názorové skupiny byla volena nemístná forma blokád hraničních přechodů.

MZV se domnívá, že je odpovědností rakouských úřadů zajistit na hranicích mezi Českou republikou a Rakouskem nerušený provoz, a doufá, že tyto úřady své odpovědnosti dostojí.

MZV ČR v této souvislosti opakovaně upozorňuje, že v souladu s ustanoveními Dohody o mezi vládami ČR a Rakouské republiky o hraničních přechodech na společných státních hranicích z 22. 12. 2005, a základními svobodami fungování Evropské unie, je úkolem rakouské strany zabezpečit průjezdnost hranic alespoň pomocí jednoho volného jízdního pruhu.

MZV ČR v žádném případě nezpochybňuje právo rakouských občanů a občanských iniciativ svobodně demonstrovat svůj názor. Z hlediska produktivních sousedských vztahů by však doporučilo zřizování takových formátů pro vyjadřování svobodných názorů, kterých by se svobodně mohly zúčastnit též zástupci české strany. MZV ČR v této věci sdílí názor Karla Krause, významného rakouského spisovatele a novináře původem z Čech, který poznamenal, že „mentální blokády šíření žádné osvěty nenapomáhají“.

MZV

**ROZHOVOR REDAKTORA LIBORA DVOŘÁKA
S MINISTREM ZAHRANIČÍ ČR NA ČESKÉM ROZHLASU 6
NÁZORY MINISTRA ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ KARLA SCHWARZENBERGA
(11.5.2007)**

Libor DVOŘÁK, moderátor (dále LD): A je tu dnešní téma poslední. Pokud se zajímáte o vše nové v české zahraniční politice a chtěli byste to vědět přímo od jejího stěžejního zástupce, měli jste se včera rozběhnout do pražské ulice Politických vězňů. Asociace pro mezinárodní otázky tu na půdě Národohospodářského ústavu Akademie věd České republiky pořádala výroční přednášku Priority české zahraniční politiky, jejímž hlavním aktérem byl ministr zahraničí České republiky Karel Schwarzenberg. V závěrečné části dnešní inventury si proto některé důležité pasáže z jeho úvah připomeňme. Úvodem se s panem ministrem zamysleme, kde vlastně naše země leží a co z toho pro ni plyne.

Karel SCHWARZENBERG, ministr zahraničních věcí (dále KS): Naše zahraniční politika musí být aktivně realistická, respektující naši geografickou a geopolitickou realitu, projevující dostatek tvořivosti a ofenzivního jednání. K tomu, to je pro mě důležitá věta, stará československá politika, někdy česká politika budila někdy dojem, že naše země není uprostřed Evropy, nýbrž že je někde v Biskajském zálivu. My jsme někdy budili dojem, že tedy pro nás hraje roli pouze Spojené státy, eventuelně Anglie, do jisté míry snad Brusel a tím konec. My jsme se ale během posledních sto let nepohnuli ani o celý milimetr v naší geografické poloze, zeměpis je daný a tudíž máme taky dané sousedy.

LD: Jak jistě všichni víme, Karel Schwarzenberg to ve svém novém úřadu nemívá snadné. Umí s tím ale zacházet.

KS: Když mi v Poslanecké sněmovně vytýkali, že jsem nedostatečný vlastenec, když jsem označil Českou republiku za malou zemi, tak jsem si neodpustil odpovědět, že je ve světě už dneska celá spousta velkoměst, která má víc občanů než celá Česká republika a že tohle si musíme tedy uvědomit. Že tedy relativní velikost, řekněme, první republiky a naší republiky dnes je nesrovnatelná. Tady bylo mnohem míň obyvatelstva na světě, byl velký rozdíl mezi prvním a třetím světem, to teď pomalu mizí. Musíme si uvědomit naši velikost a taky, kde, v které situaci v Evropě jsme. Proto kladu tedy velký důraz, abychom vytvořili co nejlepší vztahy se všemi sousedy. První republika vždycky trpěla pod tím, že vlastně s žádnou sousední zemí neměla dobré vztahy. Bylo to taky těmi okolnostmi, jaký režimy byly v sousedství, ale vůbec z historických důvodů, nicméně je to, je to pro stát neštěstí, když je izolovaný ve svém okolí. A tudíž se snažím tedy se všemi sousedními zeměmi mít co nejlepší vztahy. Někdy to má takový mešní potíže, například s Rakouskem, Temelín, to bude takový věčný trápení, poněvadž Rakušané mají úplně odlišný pohled na jadernou energii než my, ale myslím, že dneska taky jedním s těmi Rakušany. Oni si uvědomí, že to je jenom jeden prvek těch vztahů a vše ostatní vlastně probíhá, jak by mělo.

LD: Českou republiku a její diplomacii ovšem podle pana ministra čekají i úkoly takřkajíc globální.

KS: Díky možnému členství v Radě bezpečnosti OSN v letech 2008 až 9 však budeme muset sledovat a pomáhat řešit konfliktní situace nejen v oblastech svého prioritního zájmu. Takový přístup se zúročil v době předsednictví Evropské unie v první polovině roku 2009. Usilovat o nestálé členství v Radě bezpečnosti není, prosím, politická ješitnost, není o to, že tedy, že bychom tím se obzvláště proslavili nebo že by stávající ministr zahraničí potom byl významnější než jeho kolegové z ostatní střední Evropy. Je to opravdu o postavení této republiky, v zakotvení v mezinárodním společenství a abychom byli taky jako Česká republika jasně vnímáni. A umožňuje to navázat mnoho vztahů, než když jste řadový člen OSN. Proto o to usilujeme, ačkoliv je mi jasný, že to bude velmi namáhavé, klade to velké požadavky na náš diplomatický aparát a tak dále, ale myslím, že celkem přes všechny zvýšené náklady to bude pro naši republiku prospěšné. Ale ovšem jestli toho dosáhneme, to teprve uvidíme.

LD: Karel Schwarzenberg se zmínil i o jednom aspektu, který považuje za nesporný úspěch české diplomacie posledních let.

KS: Já vám něco řeknu. Tam pro mě je malý stát, aby byl zaznamenán, abych řekl, abych tady řekl, lidi o jeho existenci měli zájem, vnímali ho a brali jako partnera vážně, tak se musí snažit v té ohromný konkurenci, dneska je tedy se říká víc států, než byly v době, kdy se zakládaly Spojené národy, tak si musí jako menší stát najít, řekněme, niku svého zvláštního působení. Nemůžeme jako velmoc ve vši šířce všude působit, nýbrž musíme si najít jistou niku a ta nika v tom, řekněme, trhu mezinárodní politiky jsou lidská práva. Vychází to ze zkušeností, který jsme měli ve 20. století, kdy jsme žalostně na vlastní kůži zažili, co se stane, když lidská práva se nedodržují. Ale má to právě ještě tu výhodu, že tím máme jisté postavení. Každý nejsme jediný, který dělají ohromné věci. Norsko, například norská diplomacie si vydobyla jistá, jistou pozici v mezinárodním světě, že jsou uznání zprostředkovatelé. Ať to byla svého času smlouva mezi Izraelem a Palestinci nebo dohoda vlastenectví /nesrozumitelné/ nebo jestli zprostředkují finance mezi povstalce a vládní tábor nebo jinde na světě. Norsko, to je do jistých věcí v jižní Americe, norští diplomaté mají v právě v tomto velikou zkušenost, jsou na to také školeni a tím tedy norská diplomacie má své vlastní postavení. Takže já doufám, že tedy obdobné postavení, do jisté míry už to máme, budeme mít taky v oblasti lidských práv. A není to můj vynález, to se u nás v posledních deseti let vyvinulo. Pan ministr Svoboda už v tom hrál významnou roli, předchůdce doktor Vondra a já hodlám v tom pokračovat.

LD: Rozsáhlou část své přednášky Karel Schwarzenberg věnoval vývoji v Evropské unii. My si na závěr poslechneme alespoň úvahy o příštím rozšiřování Unie.

KS: Důležitý pro nás, a to je tedy velká snaha naše taky během jednání s mými evropskými kolegy, je, že trváme na tom, aby i možnost rozšíření Evropské unie byla daná, aby, za jasných podmínek a samozřejmě dodržení kodaňských kritérií to bylo možné, přičemž tedy tady bude ovšem čert v detailech, neboť je mi jasný, že někteří, nechci je jmenovat, ale někteří západoevropský státy, kterým se nechce do rozšiřování Evropské unie, a západobalkánské státy, tak můžou ty kodaňské kritéria, jakožto takovou jsou správné a já je naprosto podporuju. Jsou nutné, ale můžou se taky používat jako mříž, aby jimi nikdo proto nemohl, přesto nemohl prolézt. Dle mého názoru, když se nám nepodaří ve velmi krátké době začlenit státy západního Balkánu do Evropské unie, tak si podle osvědčeného modelu 19. století, když se taky

vědomě tento problém odsunoval, vytvoříme další soudek střelného prachu pod našimi krásnými evropskými křesly a může to kdykoliv vybuchnout. Tedy musíme se opravdu starati o to, aby kosovský problém byl řešen, aby Srbsko z toho nevyšlo jako ten stát, který jenom doplácí, nýbrž aby Srbsko z toho mělo výhody. A musíme se starat, aby jak Srbsko, tak Albánie, Makedonie, Bosna a Hercegovina byly co nejrychleji včleněny do Evropský unie. Je to, není to kvůli dobročinnosti, nýbrž je to naším vrcholně bezpečnostním zahraničněpolitickým zájmům, nechceme dneska už budovati ohromné problémy v budoucnosti.

LD: Tímto názorem šéfa české diplomacie Karla Schwarzenberga dnešní inventura končí. Za své kolegy v režii, Zuzanu Vlčkovou a Radvíta Nováka, se loučí a příjemný poslech našich dalších pořadů přeje Libor Dvořák.

MZV

**TISKOVÉ PROHLÁŠENÍ MZV ČR
K USTAVENÍ SRBSKÉ VLÁDY
(16.5.2007)**

Ministerstvo zahraničních věcí ČR vítá ustavení demokratické vlády Republiky Srbsko v čele s premiérem V. Koštunicou. Věříme, že nová vláda potvrdí svou proevropskou a proreformní orientaci, jakož i připravenost plně spolupracovat s mezinárodním společenstvím při vyšetření válečných zločinů a zadržení jejich pachatelů.

Ministerstvo zahraničních věcí ČR vyjadřuje naději, že tato vláda zajistí zemi stabilitu a všestranný rozvoj, a že povede Srbsko k co nejrychlejší integraci do Evropské unie. ČR je připravena v tomto úsilí vládu Republiky Srbsko všestranně podporovat.

MZV

**ROZHOVOR S MINISTREM ZAHRANIČÍ ČR KARLEM SCHWARZENBERGEM
V DENÍKU SÄCHSISCHE ZEITUNG (ČESKÝ PŘEKLAD)
MNOHÉ JE Z BRUSELU ZCELA NADBYTEČNĚ REGULOVÁNO
(22.5.2007)**

Pane ministře, myslíte si, že volba Nicolase Sarkozyho prezidentem Francie oživí diskuzi o evropské ústavě?

Jsem absolutně přesvědčen, že proces bude tímto urychlen. Francie je klíčovou zemí Evropy, mnozí čekali na stanovisko Paříže. A Sarkozy je stručným a podstatu obsahujícím dokladem.

To jsou představy, které nejsou české středo-pravicové vládě cizí.

To souhlasí, ale v některých bodech máme jiný názor. Původní text byl jednoduše přetížený, bylo do něj vpašováno mnohé z 20. století. Jsme pro takové znění, které nemusí být měněno při každé změně počasí. Neboť silniční pravidla, která jsou vícekrát měněna, vedou jediné k více úrazům.

Může se tento projekt ještě před koncem německého předsednictví podstatně posunout?

To se jistě podaří. Ale závěr, v důsledku komplikovanosti, přece jen nechá na sebe nějaký čas čekat. V zásadě však diskuse musí někdy skončit, a to by, podle našeho názoru, mělo být možné před rokem 2009.

Vaše země podněcuje zpětný přenos určitých, kdysi již předaných kompetencí z Bruselu na členské země. Proč?

Jsem hluboce přesvědčen, že je to správné. Princip subsidiarity pomohl i SRN. Co může být dole řešeno, mělo by tam být řešeno, jinak to vede k centralismu a odcizení občanů. Mnohé je zbytečně z Bruselu regulováno. Nechápu např. proč výroba lihovin nebo sýrů od Sicílie až po Nordkap musí být jednotně regulována. To by se mělo přenechat lidem. Naopak existují oblasti jako energetická politika, které se pro společnou politiku hodí.

Měla by EU zeštíhlet?

Musí se především stát zásadnější ve svém konání. Když jsem velmi jizlivý, říkám vždy: Problém EU je duch francouzského centralismu, realizovaného s německou důkladností. Obojí dohromady je trochu příliš. Ani velkého francouzského centralistu Ludvíka XIV. nebo Napoleona by nikdy nenapadlo regulovat produkci sýrů.

Proto bude rozvoj EU podle Vás blokován především jejich vlastními regulacemi?

Evropa potřebuje jednoho Ronalda Reagana. Někoho, kdo by prostřednictvím deregulace umožnil hospodářské znovuoživení. Musíme se, prosím, osvobodit od balastu 20. století, abychom mohli obstát v konkurenčním boji. Deregulace je pro EU otázkou přežití.

Evropa zápasí v současné době také s raketovým obranným systémem, který plánují USA. Proč Vaše vláda souhlasí s tímto projektem?

My prostě v Česku považujeme radarové zařízení USA jako opatření, které přispívá k vyšší bezpečnosti. Bude to trvat několik let, než bude systém fungovat. Ale musí se počítat i s budoucími nebezpečími.

Pocítujete tedy nyní globální ohrožení?

Dnes jistě nejsme ohroženi žádnými iránskými nebo jinými raketami. Ale nějaký scénář nebezpečí v průběhu příštích deseti let nikdo nemůže vyloučit. Velmi se zasazují o to, aby všechny problémy s Íránem byly řešeny diplomatickou cestou intenzivními rozhovory. Ale jestliže existují lidé, kteří rádi zapalují, pak si radši vedle sebe položím hasicí přístroj.

Česko jedná nyní intenzivně s USA o umístění radaru. Mohou rozhovory ještě ztroskotat?

Vláda stojí za tímto projektem. Něco jiného je parlament. Radar vyžaduje minimálně 2 smlouvy, které musí většina poslanců odsouhlasit a prezident podepsat. Doufám však, že parlament přesvědčíme.

Vy se od nástupu do úřadu a již mnoho let předtím velmi zajímáte o dodržování lidských práv. Proč je pro Vás toto téma tak důležité?

Mohlo by se bezpochyby konat více. Když má nějaký režim plyn nebo ropu, je kritika více než utlumena. Slyší se vždy jen hezké slovo „stabilita“. Na čí náklady tato stabilita jde, není bohužel zmiňováno. Otevřeně říkám, že existují takoví, kteří protestují proti pošlapávání lidských práv na Kubě nebo v Bělorusku, ale jen málokterí, jako např. paní Merkel upozorní na problém Guantánama. Také to není v pořádku a musím říci: Klobouk dolů před spolkovou kancléřkou. Vystoupit proti porušování lidských práv se musí vždy, ať už se to děje kdekoli.

MZV

ČESKÁ ZAHRANIČNÍ AKTIVITA NA DALŠÍCH ÚROVNÍCH

**TISKOVÁ ZPRÁVA ČSSD
REAKCE PŘEDSEDY ČSSD
NA VYJÁDŘENÍ MÍSTOPŘEDSEDY VLÁDY ALEXANDRA VONDRY
(10.5.2007)**

Ohrazuji se proti dnešnímu vyjádření místopředsedy vlády pro evropské záležitosti Alexandra Vondry, který prohlásil v souvislosti s Ústavní smlouvou pro Evropu, že Česká strana sociálně demokratická ukazuje „dvojitou tvář“, že pro ni je referendum „dobré, když se to hodí, ale když se to nehodí, tak není dobré“.

Jednoznačně proto zdůrazňuji, že ČSSD chce také otázku Ústavní smlouvy pro Evropu, stejně jako otázku radarové základny v rámci protiraketové obrany USA na území České republiky, předložit občanům v referendu.

Chci připomenout, že podle průzkumu veřejného mínění Eurobarometru je většina českých občanů nakloněna uskutečnění ratifikace tohoto dokumentu v poměru hlasů 5 ku 3.

Jiří Paroubek,
předseda ČSSD

www.cssd.cz

**ONLINE DISKUSE S ŠIMONEM PÁNKEM,
ŘEDITELEM SPOLEČNOSTI ČLOVĚK V TÍSNI
NA SERVERU CZECH.CZ
NÁŠ ŽIVOT JE ASI TĚŽŠÍ NEŽ ŽIVOT LIDÍ, KTEŘÍ NEMAJÍ SKORO NIC
(11.5.2007)**

Humanitární organizace potřebují ke své práci čas, zakladatele, nadšené pracovníky a pokračovatele. Obecně prospěšná společnost Člověk v tísni všechny tyto podmínky splňuje. Šimon Pánek, ředitel společnosti Člověk v tísni, jež vznikla jako humanitární organizace s cílem pomáhat v krizových oblastech a podporovat dodržování lidských práv ve světě, je onou hybnou silou, která míří stále dopředu. Rozhovor vás o tom jistě přesvědčí.

Řekli byste, že jste byl k tomu, co dnes děláte, předurčen? Je podobná angažovanost ve vaší rodině?

Slovo „předurčen“ bych asi nepoužil, to zní příliš silně. Je ale pravda, že několik sledovatelných faktorů - jako potřeba strkat nos do věcí veřejných - jsem v sobě objevil už na základní škole. Pořád jsem něco organizoval, byl jsem amatérským ekologem, skautem, instruktorem... Takže vlastně vztah k tomu něco organizovat, žít a pracovat v určitých skupinách, jsem měl vždycky. Navíc jsem od svých rodičů podědil dobrý organizační talent a schopnost vést nebo strhnout lidi. A když se tohle zkombinovalo se zájmem o svět, o cestování, o vzdálené kraje, o dobrodružství a jakousi potřebou jít za náročnými věcmi, tak to nemohlo dopadnout jinak.

Můžete uvést příklad té potřeby „jít za náročnými věcmi“?

Takovou potřebou mohla být politika, taková ta politická politika, ale na to jsem se cítil příliš mladý – především v roce 1990. Potom jsem souhrou náhod zkusil realizovat velkou pomocnou akci. Bylo to ještě za komunismu, v roce 1988, kdy jsem se snažil pomoci Arménii. A to samozřejmě člověka nadchne, protože v postmoderní době se řada hodnot podivně stírá a je těžko uchopitelné, co je vlastně důležité.

Když jste se zmínil o Arménii... Jaké to bylo, když jste – sám student - vedl skupinu studentů, která shromáždila pomoc pro Arménii? Bylo to ještě za komunismu: setkali jste se s překážkami ze strany režimu?

Komunismus byl v té době už strašně slabý. Navíc to zemětřesení v roce 1988 se stalo v Sovětském svazu, což samo o sobě legitimizovalo jakoukoli pomocnou akci. My jsme tenkrát seděli s několika kamarády v karlínské hospodě, dívali jsme se na televizi, jak z celého světa, z Ameriky, z Francie, směřují záchranáři a týmy s pomocí – a z Československa nic. A protože jsme v Arménii asi rok a půl předtím byli, připadalo nám to jako hanba a škoda.

Co jste tedy udělali?

Druhý den ráno jsme se pod hlavičkou našeho filmového kroužku v Karlíně vypravili na sovětskou ambasádu, kde nás přijal první tajemník. Vyslechl si nás a řekl: shromáždíte pomoc a my vám dáme letadla. A to už byl mandát, který v Československu stačil. Jeli jsme nejdřív na sovětskou ambasádu, tam získali příslib zajištění letecké dopravy pomoci, pak do obchodního domu Kotva, tam jsme se domluvili s tamní organizací SSM, že bychom rádi v obchodním domě dary

skladovali, a pak jsme šli rovnou do zpravodajství Československé televize a vyhlásili sbírku pro Arménii. A už to bylo.

A úspěch?

Byla to první nestátní, tedy ne státem organizovaná, občanská aktivita. Sešlo se asi 50 tun spacáků, teplého oblečení a dalších věcí. Většinu se nám skutečně podařilo letadly odeslat, zbytek putoval vlakem. Já bych řekl, že to byl úspěch. Jak pro lidi v Arménii, tak motivačně pro nás doma; bylo to něco, co lidi mohli dělat sami, nebylo to pod komunistickou stranou nebo komunistickými odbory. Byla to čistě občanská akce.

Jak jste zakládal organizaci Člověk v tísni?

Arménie byla ojedinelá akce, komunismus trval další rok. Na jeho konci jsem se potkal s některými lidmi, s nimiž jsme organizovali Arménii, především s cestovatelem a novinářem Jaromírem Štětinou, jenž poté jako korespondent Lidových novin odjel do Sovětského svazu. Byl to on, kdo dal v roce 1992 impuls k založení organizovaného a institucionalizovaného týmu ve svobodném Československu, resp. České republice. Tento tým vypravil první letadlo s léky do Arménie a do Karabachu. Pak se dobročinné akce na sebe nabalovaly.

Celý název vaší organizace zní Člověk v tísni - společnost při České televizi. Kdy začala spolupráce s ČT?

První rok a půl jsme byli v prostorách Lidových novin. Po první velké úspěšné kampani a sbírce na pomoc Sarajevu v roce 1993, kterou jsme dělali společně s Českou televizí (ČT), vznikl nápad propojit formálně i právně tyto dvě organizace: ČT a základ týmu Člověk v tísni, což se realizovalo na začátku roku 1994.

Rozhodnout se, komu pomáhat a komu ne, je jistě obtížné. Podle jakých kritérií projekty vybíráte?

Je to kombinace potřeby, otázka okamžité či dlouhodobé pomoci, možností, především finančních a kapacitních. Čili je to do jisté míry umění možného. Vzhledem k omezeným zdrojům, ať státním nebo privátním, i vzhledem k tomu, že nemáme koloniální historii, nemůžeme pracovat ve všech krizových oblastech na světě. Počet míst, kde pomáháme, se snažíme limitovat, ale zato tam chceme zanechat smysluplný kus práce, který vylepší situaci tisíců, desetitisíců, a někde - kde jsme dlouhodobě, například v Afghánistánu - možná i statisíců lidí.

A další konkrétní oblasti?

Naše volba je částečně ovlivněna i výběrem tzv. prioritních zemí české vlády. Ty jsou z různých důvodů zvoleny jako prioritní příjemci dlouhodobé pomoci, ve světě je jich osm: Angola, Zambie, Jemen, Bosna-Hercegovina, Moldavsko, Srbsko a Černá Hora, Vietnam a Mongolsko a přechodně Irák a Afghánistán. Naopak jsme například nevyhlásili sbírku na pomoc New Orleans, připadalo nám absurdní, aby malá česká organizace pomáhala Spojeným státům. Jsme také velice aktivní v oblastech zasažených zemětřesením a tsunami v Pákistánu, na Srí Lance a v malé míře i v Indonésii. To jsou země, kde se i s těmi relativně omezenými českými zdroji dá udělat docela velký kus práce.

Loni jste pořádali tiskovou konferenci o přechodných výsledcích vaší práce v Trincomalee na Srí Lance. Jak to teď vypadá?

V oblasti Trincomalee jsme pořád. Je to oblast na severovýchodě Srí Lanky, kde bohužel probíhá letitý konflikt mezi Tamilskými tygry a vládou, což hodně komplikuje naši práci. Podařilo se nám dokončit výstavbu 150 domů, celou řadu menších škol a školek, asi 10 až 12 objektů menší velikosti. Dva roky stavíme velkou školu pro 600 dětí. Jsme pořád v procesu dokončování rekonstrukční fáze, obnovy po tsunami. Dávno už neděláme žádnou přímou humanitární pomoc, to byla záležitost prvních měsíců po katastrofě, teď jde o rekonstrukci zdevastované země.

Kdo to financuje?

Stále více projektů, které realizujeme, je placeno z mezinárodních zdrojů. Jejich cílem je pomoci lidem, kteří musí kvůli bojům mezi vládou a Tamily utíkat. Část těchto projektů má rozvojový charakter, neboť přispívají k rozvoji místních trhů a místního obchodu apod.

Mohou s vámi spolupracovat místní lidé?

Samozřejmě. My tam máme pět Čechů (nebo cizinců) a mnoho místních zaměstnanců, 40 až 50. Všude, kde jsme, Češi v podstatě různé projekty pouze supervizují anebo ze začátku řídí. Poslat cizince do vzdálených krajín stojí hodně peněz. Navíc místní lidé se prací na projektech hodně naučí; když se na věcech podílejí, mají k nim vztah.

V jakých oblastech nemůže Člověk v tísní pomáhat?

Nemůžeme třeba pracovat na severním Kavkaze, např. v Čečensku a Ingušsku, protože ruská vláda nás uvedla na seznamu organizací, kterých se chtěla zbavit. Bohužel ruské vedení uvažuje jako v době komunismu: nerozlišuje mezi nevládními organizacemi a zahraniční politikou určitého státu. Člověk v tísní byla jedna z prvních organizací, kterou v roce 2005 vykazali z oblasti. Nemůžeme také pomáhat v Uzbekistánu, kde nám neudělili registraci jako cizí organizaci. Měli bychom jistě problémy realizovat nějaké větší projekty třeba v Barmě nebo na Kubě, proto v obou zemích působíme v zásadě nelegálně.

Člověk v tísní nejen shromažďuje prostředky, ale zároveň dohlíží na rozdělování. Jak dokážete mít dostatečný přehled? Jak funguje kontrola účetnictví?

Uvnitř organizace máme podle mě poměrně robustní finanční a administrativní systém. Co se týká příjmů: všem příspěvkům, které vstupují do našeho systému, jsou na začátku přiděleny kódy, ať už jde o peníze institucionální, tzn. dané vládou či EU, nebo peníze korporátní, tj. věnované nějakou firmou, nebo peníze z darů jednotlivců. Peníze pomocí kódového účetnictví kontrolujeme během celého procesu, aby na konci byly výdaje a příjmy párovány se správnými projekty. Těch kódů máme přes 6000, takže sledujeme 6000 různých toků peněz, a to nám umožňuje na konci prokázat každou korunu. Máme obrát přes 10 milionů eur ročně.

A měli jste nějaké nejasnosti ohledně auditu?

Za třináct let existence jsme nikdy neměli vážnější problémy s žádným auditem, s žádnou kontrolou. Vzhledem k tomu, že soutěžíme o poměrně hodně peněz z mezinárodních zdrojů, kvalita našeho fungování a schopnost kontroly musí být výborná a profesionální.

S jakými největšími problémy se potýkáte?

Řešíme stejné problémy jako partnerské nebo podobné organizace v západní Evropě. Stejně jako ony, i my se snažíme zvýšit množství prostředků, které máme k dispozici, což je v českých podmínkách relativně těžší než třeba ve Francii, kde mají zcela jiné HDP. Potýkáme se také s výběrem lidí, především na řídicí pozice. Ale jinak je to běžná práce. Důležité je mít silný management, což se nám docela daří, inkusivní prostředí, aby lidé, kteří tam pracují, měli možnost věci ovlivňovat.

Co Češi a dobročinnost - říká se, že jsou schopni pomoci nárazově, ale nejsou zvyklí dlouhodobě přispívat. Pozorujete v posledních letech nějakou změnu?

Je to tak. Základní lidská solidarita v Československu nebyla našťastí komunismem nějak zásadně narušena. Lidé mají přirozenou potřebu pomoci, přidat se. Je to emoční dávání, dávání ve chvíli katastrof, kdy je potřeba humanitární pomoci. Vychází to z nějaké hluboké lidské podstaty, z altruismu. To, co komunisté zničili, je důvěra v dlouhodobé projekty a zájem o svět. Stabilní, dlouhodobé, racionální dárcovství se teprve pomalu vrací. Je to skutečně otázka času, zlepšuje se to a jsem v tomto ohledu docela optimistou.

Nemáte – při kontaktu s tak závažnými lidskými osudy – tendenci považovat většinu problémů, které běžně česká či evropská společnost řeší, za nevýznamné nebo vyloženě malicherné a hloupé?

Samozřejmě. Máme tendenci si stěžovat, přestože žijeme luxusní život v bezpečných a luxusních zemích. Ale člověk se nevztahuje k tomu, co je někde daleko, pokud to nezažije. Většina lidí se vztahuje k životu ve své společnosti. Své problémy ovšem lidé prožívají tak, že jsou pro ně stejně důležité, jako problémy někoho třeba v Africe. Nelze to tak absolutně srovnávat a bagatelizovat. Jsou to prostě jiné problémy.

Ale ty „africké“ vypadají přece jenom trochu větší...

Civilizační úzkosti jsou možná horší než to, že máte občas hlad. Pocit odcizení, přehnaný individualismus v západní společnosti, prázdnota, hledání smyslu života a další věci, které řešíme tady. A které se v chudých zemích často neřeší, protože lidé nemají čas hledat smysl života. Oni musejí vynakládat svůj čas a svoje síly na základní obživu, a to je jejich smyslem života.

Kdo je pak šťastnější?

Otázka, jestli jsme šťastnější než lidé v rozvojových zemích, je spíš filozofická. Nejsem si jistý, že jsme ve svém každodenním životě šťastnější. Když vidíte lidi v Afghánistánu, jak se dokážou radovat z maličností... Dva přátelé se potkají někde na cestě, rozprostřou svoje velké deky, udělají si malý oheň, uvaří si čaj, rozlomí dvě placky chleba a několik hodin si povídají, smějí se, a úžasně si to užívají. My tady v Evropě bojujeme proti nudě, abychom vyplnili prázdnotu. Kupujeme si víc a víc věcí: Kolik televizí člověk potřebuje? Jaké auto potřebuje a kolik musí stát? A stejně nejsme spokojeni. Možná, že náš život je v něčem smutnější a těžší než život lidí, kteří nemají skoro nic, ale mají takovou tu jednoduchou lidskou radost, kterou my jsme v naší náročné, individualizované společnosti ztratili.

Neláká vás politika?

Já v podstatě také dělám politiku. Nikoli tu stranickou nebo parlamentní, ale občanskou, ve smyslu zájmu a starosti o věci veřejné a řadu aktivit spojených se

vztahem k zahraničí. To, že ČR jako první z postsovětských zemí má nějaký státní program podpory transformace a demokracie ve světě, to, že ČR je jakousi jedničkou mezi novými členskými státy v rozvojové a humanitární pomoci, je částečně výsledkem práce obecně prospěšné společnosti Člověk v tísni. To znamená i výsledek mojí práce. Není to taková ta denní politika, řídící, ale politika ve smyslu věcí veřejných to je. Stranická kariérní politika mě neláká, čímž neříkám, že mám někde napsáno nikdy, nikdy. Co bude za 10, 20 let, to netuším.

Šimon Pánek (nar. 1967) patřil mezi studentské vůdce sametové revoluce. Nedokončil Přírodovědeckou fakultu UK (odchod 1995), avšak v té době se již mnohostranně angažoval. V letech 1993-4 byl ředitelem Nadace Lidových novin a v následujícím roce se stal spoluzakladatelem a ředitelem Nadace Člověk v tísni (později Člověk v tísni - společnost při České televizi). V roce 1997 působil v Kanceláři prezidenta republiky a současně se věnoval filmové produkci. Za svoji angažovanost ve věcech veřejných byl v roce 2002 oceněn Medailí za zásluhy a v roce 2003 získal prestižní cenu Evropan roku.

redaktorka Anna Kubišta

www.czech.cz

Obsah:

PREZIDENT ČESKÉ REPUBLIKY	1
PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY POSLANECKÁ SNĚMOVNA	10
VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY	16
MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ	38
ČESKÁ ZAHRANIČNÍ AKTIVITA NA DALŠÍCH ÚROVNÍCH	52

Není-li u jednotlivých příspěvků uvedeno jinak, bylo použito informací ze zdrojů ČTK

ISSN 1210-5600

Zahraniční politika České republiky – Dokumenty.
Vydává odbor administrativy a zpracování informací
Ministerstva zahraničních věcí ČR, Praha.
Odpovědný redaktor PhDr. Vladimír Chaloupka